

Langer Beter Leven met en na kanker.

INHOUDSOPGAVE

Pagina

Bestuursverslag 2022	5
Dankwoord	6
Samen sterker	6
Samenvatting	6
Corona	7
Wetenschappelijk onderzoek	8
Studies	8
Proefschriften	11
Projecten	11
Actie Samen Sterker	11
Voorlichting	12
Voorwoord	13
Kanker in Nederland (Bron IKNL www.IKNL.nl)	14
Meer kanker door meer ouderen, maar aantal ten opzichte van de bevolking stabiel	15
Nationaal Fonds tegen Kanker: organisatie	15
Oprichting	15
Bestuurssamenstelling	15
Bureau	16
Nationaal Fonds tegen Kanker: Langer Beter Leven met en na kanker.	17
Langer Beter Leven	17
Tumor versus Mens	17
Het succes van de behandeling	17
Eigen regie	18
Voeding, Bewegen en Welzijn voor mensen met kanker	19
Voeding	19
Voeding is binnen de oncologische zorg een onderbelicht onderwerp	19
Ziekte en behandeling	20
Voorkom verzwakking tijdens ziekte en behandeling	20
Bewegen	21
Revolutie in kankerzorg: concreet voorbeeld van voeding, bewegen en welzijn	22
Internationale studie bewijst effectiviteit prehabilitatie	22
Ons streven	23
Voorlichting: Onbekend maakt onbemind	23
Voorlichting van het Nationaal Fonds tegen Kanker vindt offline en online plaats	23
Offline	23
Nieuwsbrief nummer 1 - april 2022	24
Nieuwsbrief nummer 2 - augustus 2021	24
Nieuwsbrief nummer 3 - december 2021	24
Daarnaast bracht het NFtK drie informatiefolders uit met de volgende onderwerpen:	24
Nieuwsbericht nr. 1 - februari 2022 Focus op fit	24
Nieuwsbericht nr. 2 - juni 2022 Leven met of na kanker	25
Nieuwsbericht nr. 3 - oktober 2022 Ongewenste gewichtstoename bij borstkanker	25
Online	26
Website	26

Wetenschappelijke studies en projecten	27
Hoe maken wij keuzes voor studies?	27
Onderzoeksrond prehabilitatie in samenwerking met Fit4Surgery	27
Studies.	30
PA-INTENS Universitair Medisch Centrum Utrecht en Antoni van Leeuwenhoek	30
Gezond gewicht na kanker - Universitair Medisch Centrum Groningen	32
Fit4Chemo Radboudumc	33
Als de darmen werken, gebruik ze dan! (origineel: If the gut works, use it)	35
E health Viecuri VieCuri Medisch Centrum in Venlo E-health binnen prevalidatie, trainen voor een operatie	36
Kom Voorbereid Poli	37
Trainen bij strottenhoofd kanker UMC Utrecht	37
Embrace gewichtsmanagement voor borstkankerpatiënten Antoni van Leeuwenhoek Amsterdam	38
Ziektelastenmeter voor darmkanker Maastricht University Medical Center	39
FitMax - Maxima Medisch Centrum Veldhoven	40
Selectieve smaaksturing Hogeschool Rotterdam/ Antwerpen	41
Fenotypering UMC Utrecht Dr. K. Valkenet	42
Fit bij kanker (2) MMC Veldhoven Dr. G. Schep	43
Prehabilitatie Jeroen Bosch ziekenhuis Dr. E. Verdaasdonk	43
Verbetering fysieke fitheid Maastricht UMC	44
Prehabilitatie bij darmkanker MMC Veldhoven Dr. G. Slooter	45
Fitheid na een operatie Maastricht UMC Dr. Bemelmans	46
Proefschriften	47
• Wouter van Amsterdam.	47
• Laura van wijk	48
Projecten	49
Stichting Move to improve	49
Belactie voor het Vicki Brown inloophuis	49
Stichting RCVRY Run	49
Samen Sterker Inloophuizen	50
Inloophuis Adamas Nieuw Vennep	50
Inloophuis M.O.H. Huis aan het water	50
Inloophuis Leven met kanker Woerden	51
Inloophuis Mariken Nijmegen	51
Inloophuis Vicki Brown Den Bosch	51
Inloophuis stichting Wij allemaal Purmerend	51
Inloophuis Roselinde Roosendaal	52
Inloophuis Toon Hermans Huis Heerlen	52
Inloophuis 't Praethuys te Alkmaar	53
Slotwoord	54
Begroting 2023	55
Jaarrekening 2022	57
Balans per 31 december 2022	58
Staat van baten en lasten over de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022	60
Kasstroomoverzicht 2022	61
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	62
Toelichting op de balans per 31 december 2022	64
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2022	68
Overige gegevens	74
Resultaatbestemming	75
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	78

BESTUURSVERSLAG 2022

Langer Beter Leven met en na kanker.

Bestuur 2022

Dhr. mr. Ch. H. van Dijk	(actief sinds oktober 2014), voorzitter
Dhr. drs. J. G. M. van Ophem	(actief sinds oktober 2014), penningmeester
Dhr. drs. M. G. J. Smit	(actief sinds januari 2015), secretaris
Mevr. drs. S. A. J. Pieterse	(actief sinds augustus 2016), bestuurslid
Mevr. drs. M. Mol	(actief maart 2017 tot december 2022), bestuurslid

Dankwoord

Samen sterker

Graag willen wij beginnen met onze dank uit te spreken naar: onze donateurs, de vrijwilligers, de bedrijven, de onderzoekers, de zorgprofessionals, de stichting Fit4Surgery, de verenigingen zoals de Nederlandse Vereniging voor Diëtisten (NVD), de Nederlandse Vereniging van Fysiotherapeuten Lymfologie en Oncologie (NFVL), de Vereniging Sportgeneeskunde (VSG) en de Werkgroep Oncologische Revalidatie (WOR), de Centra voor leven met en na kanker (voorheen de inloophuizen), de patiënten en hun naasten die ook in 2022 met een warm hart in welke vorm dan ook steun of een bijdrage hebben gedaan aan onze doelstelling:

Een Langer Beter Leven voor mensen getroffen door kanker.

Voor juridische adviezen en vergaderruimte konden wij ook dit jaar weer rekenen op de ondersteuning van advocatenkantoor Kennedy Van der Laan (KVdL). Ook bedanken wij Ionmoon die ons steunde met de website: www.tegenkanker.nl.

Mede dankzij iedereen die ons in welke vorm dan ook steunt kunnen wij bijdragen aan een Langer Beter Leven voor mensen getroffen door kanker. Wij doen dit door aandacht te vragen voor mensgerichte behandelingen zoals voedings- en beweeginterventies maar ook psychosociale hulp na de diagnose kanker.

Dankzij de steun is het mogelijk voorlichting, patiëntgerichte projecten en wetenschappelijk onderzoek mogelijk te maken dat bijdraagt aan een Langer Beter Leven.

Samenvatting

Bijdragen aan een Langer Beter Leven door meer aandacht voor de waarde van voeding, beweging en welzijn (psychosociale hulp) na de diagnose kanker is het doel van het Nationaal Fonds tegen Kanker (NFtK).

Door voorlichting, het initiëren, stimuleren en financieren van projecten en onderzoek passend binnen de doelstelling van het NfTK geven wij invulling aan onze werkzaamheden. Wij hopen dat hierdoor meer aandacht zal komen voor het belang en de waarde van voeding, beweging en welzijn binnen het bereiken van een Langer Beter Leven bij mensen met kanker en hun naasten.

In 2022 mochten wij een bedrag van 980.070 euro ontvangen. Daarom was het mogelijk om voorlichting mogelijk te maken en nieuwe projecten te ondersteunen. Daarnaast hebben wij, samen met andere organisaties (NVD, NVFL, VSG, WOR, stichting Fit4Surgery) nieuwe studievoorstellen mogen ontvangen, beoordeeld en een aantal besloten van deze belangrijke onderzoeken financieel te gaan ondersteunen.

In 2022 werd 80,8 procent uitgegeven aan voorlichting, projecten en wetenschappelijk onderzoek op het gebied van voeding, beweging en welzijn voor mensen getroffen door kanker.

€ 980.070

Alleen maar dankzij vrijwillige giften.
Bedankt!

Wij proberen informatie en achtergronden te verzorgen over onderwerpen waar mensen getroffen door kanker iets aan hebben. We doen er veel aan om die voorlichting beschikbaar te stellen aan een zo groot mogelijk publiek. Wij zijn te vinden op onze website: www.tegenkanker.nl, Facebook (als Nationaal Fonds tegen Kanker en als Voeding bij kanker) alsook op Twitter (TegenKankerNL), Instagram (TegenKankerNL) en LinkedIn (Nationaal Fonds Tegen Kanker). Daarnaast werden er een digitale nieuwsbrieven verzonden en werden er drie papieren nieuwsbrieven en drie specifieke folders per post verstuurd naar een groot publiek in Nederland.

Corona

Tijdens 2022 hield corona ons nog sterk in de greep en had grote gevolgen. Veel mensen en bedrijven zijn getroffen door corona en het coronabeleid. Ook werden wij genooddaakt diverse activiteiten te staken of op te schorten. Daarnaast werden anderen die wij steun hadden toegezegd of al hadden gegeven genooddaakt bijeenkomsten en evenementen te verplaatsen.

Door de pandemie werd met name de zorg geblokkeerd. Dit had gevolgen voor iedereen die zorg, in welke vorm dan ook, nodig had. Ook werden screeningsprogramma's tijdelijk stilgelegd. Vroege ontdekking van kanker kwam daarmee in het gedrang. Het virus veroorzaakt veel onrust en angst onder de totale bevolking maar voor mensen die kanker hebben of hebben gehad heeft het coronavirus nog veel meer impact.

Door de noodzakelijk zorg voor mensen die besmet waren door het virus werd de toegang voor mensen die behandeld moesten worden of onder controle staan in veel gevallen verplaatst en uitgesteld. Ondanks dat de meest noodzakelijk zorg toch heeft plaatsgevonden is het nu nog onduidelijk wat dit uitstel voor gevolgen zal hebben. De angst voor uitzaaiingen en het te laat ingrijpen waardoor de uitkomst van een behandeling verslechtert is bij patiënten groot.

Ook bij mensen die wel behandeld worden is de angst groot om in deze vaak zware periode besmet te worden en dat kan vervelende gevolgen hebben zoals bijvoorbeeld binnen gezinnen. Ook bestaat de mogelijkheid dat behandelingen door de crisis worden vertraagd of stopgezet. Uiteraard is niet nu nog niet te overzien wat dit voor gevolgen zal hebben voor de overlevingskansen of kwaliteit van leven.

Naast druk op behandelingen waren er minder mogelijkheden voor nacontroles, ook voor mensen die al langer geleden kanker hebben gehad, duurde de periode om een uitslag te krijgen langer. Allemaal zorgen waar de mens geconfronteerd met kanker nog eens extra mee wordt belast.

Ook werd, naast de ziekenhuiszorg, de eerstelijnszorg (huisartsen, diëtisten, fysiotherapeuten, psychosociale hulp, etc.) afgeschaald. Inloophuizen, die psychosociale hulp en steun voor mensen met kanker en hun naasten bieden, beperkt open of voor langere tijd gesloten. Activiteiten worden grotendeels digitaal georganiseerd maar dat neemt de angsten en eenzaamheid van mensen met kanker niet weg.

De crisis had vanzelfsprekend ook een direct effect op het verloop van projecten en studies. Mede daarom is onderstaande lijst mogelijk wat langer geworden. Het NFtK kiest zeer expliciet voor onderzoeken die dicht bij de patiënten worden uitgevoerd. Graag zien we dat patiënten ook binnen studie mogen ervaren wat de positieve effecten van voeding, beweging en welzijn op het verloop van ziekte, hun behandelingen en kwaliteit van leven zijn.

Studies die in de opstart fase zaten konden geen nieuwe patiënten includeren. Veel onderzoekers moesten het contact digitaal of in een latere fase uitvoeren. Soms mochten onderzoekers tijdens de Lock down niet aanwezig zijn in de ziekenhuizen omdat patiëntenzorg voorrang moest blijven houden.

Wetenschappelijk onderzoek

Naast gezondheidsvoorlichting en het geven van antwoorden op hulpvragen hebben we de volgende projecten en studies kunnen mogelijk maken.

Studies

PA-INTENS. Tweejarig bewegings-en voedingsonderzoek onder hoofd-hals kankerpatiënten. Door het Universitair Medisch Centrum Utrecht en het Antoni van Leeuwenhoekziekenhuis. Doel: een bewegingsprogramma ontwikkelen waardoor de voedingsbehoefte van deze patiënten verbetert en hun levenskwaliteit toeneemt. Het onderzoek is door corona sterk vertraagd.

GEZOND GEWICHT NA KANKER. Tweejarig onderzoek gericht op het behouden of verkrijgen van een gezond lichaamsgewicht na de kankerbehandeling. Door het Universitair Medisch Centrum Groningen. Doel: het ontwikkelen van een behandelroute met leefstijladviezen. Onderzoek is vertraagd tot 2023.

FIT4CHEMO. Radboud Universitair Medisch Centrum in Nijmegen. Winnaar van de eerste onderzoeksrunde "Bewegen bij kanker". In samenwerking met de Nederlandse Vereniging van Fysiotherapeuten Lymfologie en Oncologie (NFVL), Vereniging Sportgeneeskunde (VSG) en de Werkgroep Oncologische Revalidatie (WOR) is een onderzoeksrunde uitgezet rond het onderwerp "Bewegen bij kanker". Onderzoekers konden een subsidieaanvraag indienen. Het programma FIT4CHEMO bestaat uit onder meer fysieke training, dieetadviezen en, indien nodig, psychologische ondersteuning na de chirurgische ingreep. Het doel van dit programma is dat het herstel van deze patiënten na de operatie verbetert én sneller gaat. Zo zijn zij conditioneel beter voorbereid op de chemobehandeling en krijgen ze grotere overlevingskansen.

IF THE GUT WORKS: winnaar "Voeding bij kanker" ronde 2019. Dit onderzoek in het Amsterdam Universitair Medisch Centrum richt zich op mensen die een stamceltransplantatie met intensieve chemotherapie hebben ondergaan. Zij ondervinden vaak last van ontstekingen, onder meer van het darmslijmvlies. Hierdoor neemt het lichaam voedingsstoffen onvoldoende op, waardoor ondervoeding kan ontstaan. De onderzoekers willen nagaan in hoeverre de ernst van de ontstekingen samenhangt met de voedingssituatie van deze patiënten. Het uiteindelijke doel is het opstellen van een voedingsrichtlijn die aangeeft bij welke patiënt op welk moment welke voedingstherapie moet worden toegepast. Een verbeterde voedingssituatie moet deze patiënten weerbaarder maken in het zware behandeltraject. Afronding i.v.m. vertragingen door Corona in 2023.

E_HEALTH BINNEN PREVALIDATIE VieCuri Medisch Centrum, Venlo

Is het mogelijk om darmkankerpatiënten met een geringe fitheid fysiek sterker te maken in de periode tussen hun diagnose en hun operatie? Aan het VieCuri Medisch Centrum in Venlo hebben onderzoekers een tele-oefenprogramma voor deze groep patiënten ontwikkeld. Met behulp van dit programma kunnen patiënten thuis oefeningen doen. Zij worden hierbij op afstand gecoacht en gemonitord door het onderzoeksteam. De onderzoekers willen weten hoe de betrokkenen deze wijze van oefenen ervaren, of ze het kunnen volhouden én of hun fysieke gesteldheid hierdoor verbetert. Zo ja, dan kan dat bijdragen aan het verkleinen van het risico op complicaties na de operatie.

KOM VOORBEREID POLI Radboud universitair medisch centrum, Nijmegen

Mensen met bloedkanker die een stamceltransplantatie in combinatie met een chemokuur of bestraling moeten ondergaan, komen in een zwaar en langdurig behandeltraject. Onderzoekers van het Radboudumc in Nijmegen willen nagaan of meer aandacht voor voeding en beweging bij zulke behandelingen een positief effect heeft. Men heeft een zogeheten Kom Voorbereid Poli opgezet. Hier krijgen deze patiënten adviezen van een diëtist én een fysiotherapeut, en worden de voedingstoestand en conditie van de betrokkenen

FYSIEKE TRAINING VOORAFGAAND AAN LARYNGECTOMIE Universitair Medisch Centrum Utrecht

Trainen bij strottenhoofd kanker

Kankerpatiënten die te maken hebben met een lage spiermassa hebben een grotere kans op complicaties bij een chirurgische ingreep. Onderzoekers van het Universitair Medisch Centrum Utrecht voeren een onderzoek uit onder fysiek minder sterke patiënten die geopereerd gaan worden vanwege strottenhoofd kanker. Deze operatie heet laryngectomie. De patiënten worden in de drie tot vier weken voorafgaand aan hun operatie fysiek getraind en krijgen een energie- en eiwit verrijkt dieet. Met dit onderzoek wil men nagaan of deze aanpak voor deze groep patiënten haalbaar is, en zo ja, of er hierdoor na de operatie minder complicaties optreden. Helaas is door Corona deze studie niet gestart. Deze zal in 2023 gaan lopen.

EMBRACE Antoni van Leeuwenhoek Amsterdam

Vanuit het Centrum voor Kwaliteit van Leven van het Antoni van Leeuwenhoek is een onderzoek gestart naar ongewenste gewichtstoename na de behandeling van borstkankerpatiënten. Behandelingen zoals chemotherapie en hormoontherapie hebben invloed op de stofwisseling. Bovendien kunnen deze een toename van de eetlust veroorzaken. Tegelijkertijd kan met gewichtstoename de spiermassa juist afnemen. Op lange termijn kan dit de kans op gezondheidsproblemen, zoals hart- en vaatziekten, verhogen. Daarnaast heeft dit een grote invloed op de kwaliteit van leven. Ongewenste gewichtstoename bij borstkankerpatiënten na de behandeling is een veelvoorkomend probleem. Programma's om gewichtsmanagement bij borstkanker te ondersteunen zijn in Nederland nog onvoldoende aanwezig.

FIT MAX Maxima Medisch Centrum Veldhoven

Winnaar van de tweede ronde Bewegen bij Kanker die samen met NVFL, VSG en WOR werd neergezet. De FitMáx vragenlijst is een onderdeel van het overkoepelende project Fit bij Kanker, waarbij optimale ondersteuning voor fysieke en mentale fitheid van oncologische patiënten vóór, tijdens én na hun behandeling centraal staat. Met resultaten van deze en andere vragenlijsten, kunnen patiënt en zorgverlener problemen en verbeterpunten signaleren en kan in samenspraak de meest doelmatige en passende zorg ingezet worden. Ons ultieme doel is dat alle kankerpatiënten volgens "Fit bij Kanker principes" op maat worden ondersteund parallel aan hun oncologische behandeling.

SELECTIEVE SMAAKSTURING Hogeschool Rotterdam/ Antwerpen

In dit onderzoek staat selectieve smaaksturing voor mensen met smaakverlies/ verandering als gevolg van de chemo centraal. Hoe kan de kwaliteit van leven en de voedselinname verbeterd worden?

Eén van de mogelijke neveneffecten van een oncologische behandeling is smaakverlies. Het gevolg daarvan: geen eetlust meer, niet meer kunnen genieten van de maaltijd en daardoor vaak onvoldoende gevarieerd eten. Dat kan tot gevolg hebben dat men onvoldoende (gezond) eet en ongewenst afvalt. Terwijl het juist in deze periode noodzakelijk is om voldoende sterk te blijven om de behandeling vol te kunnen houden. Dit onderzoek gaat over het aanbieden van maaltijden op maat gemaakt voor patiënten met smaakverlies als gevolg van de chemotherapie. De selectieve smaaksturing heeft als doel dat maaltijden weer smaken. Mede door de coronapandemie ondervind ook dit onderzoek veel aanloopproblemen.

FIT VOOR DE BEHANDELING Jeroen Bosch ziekenhuis Den Bosch.

In het ziekenhuis wordt het prehabilitatie-programma, fitter voor een operatie, succesvol ingezet bij darmkanker en blaaskanker. De resultaten zijn indrukwekkend: 30% minder complicaties, 60% minder heropnames en 20% korter verblijf in het ziekenhuis.

FITMAX II Maxima Medisch Centrum Veldhoven Dit is een verlening van de FIT MAX die meer tijd en verder onderzoek nodig heeft. De studie is gericht op het maken van een instrument om snel inzichtelijk te krijgen welke mensen het best getraind kunnen worden voor dat een operatie plaatsvind.

LICHAMELIJKE VERANDERING NA TRAINEN Universiteit Maastricht (MUMC) en Universiteit Groningen (UMCG)

Onderzoek laat zien dat kortdurende fysieke training, voorafgaand aan een grote operatie voor kanker, leidt tot een verbetering van de lichamelijke conditie. Waarom en hoe kun je in enkele weken voor een grote operatie nu fitter worden? Kennis hierover kan gebruikt worden om patiënten, zorgverleners, beleidsmakers en zorgverzekeraars uit te leggen waarom preoperatief trainen belangrijk is om postoperatieve complicaties te voorkomen en herstel te bevorderen.

Tevens zijn er in 2022 twee specifieke acties geweest waarbij onderzoeksgeld beschikbaar is gesteld aan 2 onderzoeksgroepen:

1. Harrie Dekkers: wist met een sportieve Zumba actie een bedrag van 1.500 euro dat wij verdubbelden tot 3.000 euro en beschikbaar hebben gesteld aan zijn chirurgen werkzaam in de afdeling chirurgie van het UMCM+ te Maastricht.

2. Lieke Groenen: wist met een door haar georganiseerd wandelloop eveneens een bedrag van 1.500 euro op te halen. Ook dat bedrag hebben wij verdubbeld en beschikbaar gesteld aan de chirurgen in het Maxima Medisch Centrum te Veldhoven.

Proefschriften

• Wouter van Amsterdam

'From survival prediction to treatment decision in lung cancer'

• Laura van Wijk

'Prehabilitation in Major abdominal surgery'

Projecten

• Stichting. Move to improve

• Stichting RCRY run

Actie Samen Sterker

• Adamas Nieuw Vennep

• Leven met kanker Woerden

• M.O.H. Huis aan het water Woerden

• Marikenhuis Nijmegen

• St. Wij allemaal Purmerend

• De Rose-Linde Roosendaal

• Vicki Brownhuis Den Bosch

• 't Praethuys Alkmaar

• Toon Hermanshuis Heerlen

Voorlichting

Fit4Life boek, Hét doktersrecept: Fit4Life, in 4 weken fit!

Een goede conditie:

- Vergroot het succes van de behandeling
- Minder complicaties
- Minder bijwerkingen
- Snel herstel
- Betere kwaliteit van leven
- Langer Leven

Ga er nu mee aan de slag!

Wacht niet maar ga direct aan de slag en wordt iedere dag sterker.

Aangetoond effect

Het programma is wetenschappelijk verantwoord. Na een operatie was in plaats van 40% was nu 86% een maand later hersteld. Dit programma wordt nu uitgerold in de ziekenhuizen.

Het doktersrecept

Fit worden na de diagnose kanker: 'Het doktersrecept, Fit4life'. Door iedereen te gebruiken. Vergroot je kansen en wordt fit.

Door kennisexpert

Schrijver dr. Stefan van Rooijen van Fit to Fight. Samen met o.a. prof. Jaap Seidell voeding en gezondheid, longartsen Wanda de Kanter en Pauline Dekker, chirurgen Emma Bruns en Gerrit Slooter, prof. Erik Scherder neuropsychologie, huisarts Ylva Onderwater en de sportartsen Tessa Backhuijs en Goof Schep.

'Met dit boek maak je van fit zijn je nieuwe gewoonte.'

Erik Scherder – Professor Neuropsychologie

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2022 van het Nationaal Fonds tegen Kanker. Dankzij de steun van vele duizenden Nederlanders is het wederom mogelijk geworden om bij te dragen aan een Langer Beter Leven voor mensen getroffen door kanker.

In dit jaarverslag willen wij u een beeld geven van onze werkzaamheden die hebben plaatsgevonden in 2022. Het bestuur van het NFtK sluit in haar beleid aan bij de in Nederland gestelde normen voor goede doelen. Dat doen wij onder andere door het opstellen van dit jaarverslag. Dit jaarverslag is vele malen omvangrijker dan de eisen die de Belastingdienst stelt voor de status van Algemeen Nut Beogende Instellingen (ANBI). Wij onderschrijven het kader dat de branchevereniging voor fondsenwervende goede doelen stelt en proberen daar invulling aan te geven. Sinds januari zijn wij als lid van de branche vereniging Nederland Filantropie meegegaan in de fusie naar de branchevereniging Goede Doelen Nederland waar wij als aspirant-lid welkom zijn geheten.

In dit jaarverslag treft u naast dit bestuursverslag de jaarrekening over 2022 en de begroting van 2023 aan. De jaarrekening is door een onafhankelijk registeraccountant op het hoogste niveau gecontroleerd. Als goed doel streven wij ernaar om te voldoen aan de volgens de CBF erkenning geldende normen voor fondsenwerving. Ter bevordering van transparantie wordt in dit verslag niet alleen uiteengezet welke acties in het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden, maar is ook de gehele financiële verantwoording opgenomen in een jaarrekening conform de RJ 650-richtlijn. Deze verschaft volledige inzage in de financiële situatie van het NFtK. De totale financiële situatie is door een registeraccountant gecontroleerd (anders dan de samenstellings- of beoordelingsverklaring). Een controleverklaring van een onafhankelijk registeraccountant is dan ook in dit jaarverslag opgenomen.

Giften 2022

€ 980.070

80,8 % van de totale baten werd
bested aan doelstellingen.

In 2022 mochten wij dankzij onze donateurs een bedrag van 980.070 euro ontvangen. Samen met de inkomsten uit eerdere jaren was het in 2022 mogelijk een aantal nieuwe projecten en studies te starten. Er werd 80,8 procent van de totale baten uitgegeven aan voorlichting, projecten, wetenschappelijk onderzoek en hulpverlening op het gebied van voeding, beweging en welzijn als onderdeel van de oncologische zorg in Nederland. Van alle inkomsten, als ook over het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar, werd minder dan 25 procent van de inkomsten besteed aan fondsenwervende activiteiten. Kosten eigen fondsenwerving waren dit jaar 11,8 procent van de baten. De huidige financiële positie mag beschouwd worden als gezond en stabiel. De elementen waar wij als organisatie invloed op kunnen uitoefenen door de keuze en inzet van fondsenwervende activiteiten is stabiel.

Groei werd ook mogelijk gemaakt door de verdere participatie in de VriendenLoterij. Ook in 2022 werden er geoormerkte loten aangeschaft. Opbrengst daarvan was **179.454 euro**.

Bij ontvangst van extreem grote giften (zoals een erfenis zoals o.a. in 2015) heeft het NFtK besloten om de gelden niet te gebruiken voor het versterken van de vermogenspositie maar kiest het bestuur ervoor dit te vertalen naar nieuwe projecten (hulpverlening), bredere voorlichting en nieuwe studies (wetenschappelijk onderzoek). Wij kiezen er uitdrukkelijk voor om gelden van onze donateurs in te zetten voor het verwezenlijken van een vaste positie van voeding, beweging en welzijn als onderdeel van de behandeling van mensen met kanker.

Het bestuur is van mening dat dit jaarverslag bijdraagt aan de noodzakelijke transparantie voor diegenen die onze doelstellingen (onder andere financieel) ondersteunen. Bijdragen worden ingezet voor de vastgestelde doelstellingen die volledig gericht is om mensen getroffen met kanker en hun naasten te helpen. Dat is waar onze donateurs hun steun aan geven.

Kanker in Nederland (Bron IKNL www.IKNL.nl)

In 2022 werd, volgens voorlopige cijfers, bij 124.000 patiënten kanker vastgesteld. Dat is een stijging van ongeveer duizend patiënten ten opzichte van 2021. De toename wordt voornamelijk veroorzaakt door groei van de bevolking en toename van het aandeel ouderen. Dat effect is vooral zichtbaar bij huid- en prostaatkanker. Het aantal diagnoses darmkanker neemt juist af, wat een effect is van de invoering van het bevolkingsonderzoek darmkanker in 2014. Dit blijkt uit cijfers van de Nederlandse Kankerregistratie die Integraal Kankercentrum Nederland (IKNL) deelt vanwege Wereldkankerdag op 4 februari.

In 2022 werden in Nederland ongeveer 12.3672 nieuwe gevallen van kanker vastgesteld: 64.627 bij mannen en 59.045 bij vrouwen (7,4 per 1.000 mannen en 6,7 per 1.000 vrouwen). De stijging ten opzichte van 2019 (gemiddeld 2.000 per jaar) is volgens verwachting op basis van de bevolkingstoename en het groeiende aandeel ouderen in de bevolking. Het aantal kankerdiagnoses was in 2021 lager dan in 2019 door uitstel van (huis)artsbezoek, het tijdelijk stopzetten van bevolkingsonderzoeken naar kanker en afschaling van de zorg in de eerste maanden van de covid19-epidemie. In 2021 kwam het aantal diagnoses weer overeen met de verwachting bij alle soorten kanker.

Huidkanker (23.300 nieuwe patiënten, zonder basaalcelcarcinoom), borstkanker (15.800, zonder voorstadia van borstkanker), prostaatkanker (14.600), longkanker (14.600) en darmkanker (12.000) zijn de meest voorkomende vormen van kanker in Nederland. Het aantal diagnoses borstkanker is relatief stabiel na een dip in 2020 waarin door de coronacrisis het bevolkingsonderzoek tijdelijk werd stopgezet. Helaas is er nog altijd een stijging in aantal diagnoses longkanker, met name bij vrouwen. Het aantal diagnoses darmkanker is gedaald.

Meer kanker door meer ouderen, maar aantal ten opzichte van de bevolking stabiel

Afgezien van het eerste coronajaar, 2020, zijn er de afgelopen tien jaar elk jaar meer diagnoses kanker gesteld. Dat komt door de groei van het aantal ouderen. Voor de meeste soorten kanker geldt dat de kans op de ziekte sterk toeneemt met de leeftijd: meer dan een derde van de patiënten (36%) is bij diagnose 75 jaar of ouder, ruim 40% is tussen de 60 en 75 jaar oud. Meer ouderen leidt dus tot meer gevallen van kanker, maar het totale aantal nieuwe kankergevallen ten opzichte van het aantal inwoners (en gecorrigeerd voor het groeiende aandeel ouderen in de bevolking) is al ongeveer tien jaar min of meer stabiel.

Nationaal Fonds tegen Kanker: organisatie

Oprichting

De stichting Nationaal Fonds tegen Kanker (NFtK) is opgericht op 8 maart 1999. Het NFtK is gevestigd op het WG Plein 187, 1054 SC in Amsterdam. Zij staat ingeschreven in het Register van de Kamer van Koophandel te Amsterdam onder dossiernummer 34113091.

In 1999 is het NFtK aangemerkt als instelling volgens artikel 24 lid 4 van de Successiewet 1956 onder nummer 15811. Tevens is het fonds door de Belastingdienst aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Een instelling kan alleen een ANBI zijn, als ze zich voor minstens 90 procent van haar activiteiten inzet voor het algemeen nut. Na een controle van de Belastingdienst eind 2013 is de ANBI status van het NFtK voor onbepaalde tijd verlengd.

Bestuurssamenstelling

Dhr. mr. Ch. H. van Dijk	(actief sinds oktober 2014), voorzitter
Dhr. drs. J. G. M. van Ophem	(actief sinds oktober 2014), penningmeester
Dhr. drs. M. G. J. Smit	(actief sinds januari 2015), secretaris
Mevr. drs. S. A. J. Pieterse	(actief sinds augustus 2016), bestuurslid
Mevr. drs. M. Mol	(actief maart 2017 tot december 2022), bestuurslid

Het bestuur bestond in 2022 uit vijf bestuursleden. De bestuursleden hebben geen professionele binding met het NFtK. Zij ontvangen geen bezoldiging voor de bestuursfunctie maar wel een vaste onkostenvergoeding van jaarlijks 480 euro. Bestuurders hebben allen een verklaring van onafhankelijkheid getekend en hebben geen persoonlijke of financiële belangen bij het NFtK.

Het bestuur vergadert minimaal éénmaal per kwartaal. Daarnaast zal per telefoon of mail ad hoc in worden gespeeld op de actualiteit.

Bureau

Het bureau van het NFtK is belast met de uitvoering van het beleid. De dagelijkse leiding is sinds januari 2013 in handen van de heer drs. L.A. Claassen (40 uur). Als leidraad voor het beleid is een meerjarenbeleidsplan 2021-2025 geschreven. Hierin zijn de doelen en de weg ernaar toe beschreven. Afhankelijk van de giften van onze donateurs zal het beleid langzamer of sneller kunnen worden ingevuld.

Naast de aansturing van medewerkers, vrijwilligers en leveranciers is de heer Claassen verantwoordelijk voor de invulling en uitvoering van de activiteiten (doelstelling en fondsenwerving) die passend zijn binnen het door het bestuur bepaalde beleid. Uiteraard moet zijn handelen in lijn zijn met de doelstelling van het NFtK.

Op het kantoor was één bureaumedewerker (20 uur) actief die naast administratieve werkzaamheden grafische activiteiten verricht, zich bezig hield met het content beheer van de website en de sociale media. Helaas is deze positie vanaf september 2022 niet meer ingevuld. Met ingang van 1 augustus is een financieel administratief medewerker voor 16 uur per week gestart.

Door alle arbeidsuren op te tellen ($40+20=60$ uur) en gebaseerd op een voltijd betrekking van 36 uur per week conform de CAO voor Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening werd het bureau ingevuld door 1,7 Fulltime-equivalent (fte). Door vertrek van de bureaumedewerker vanaf 1 september is dat verlaagd naar 1,6. Daarnaast werd er samengewerkt met een 2 tal vrijwilligers.

Vrijwilligers dragen bij vanuit hun expertise. Zij hebben zich beziggehouden met onder andere beheer en administratieve bezigheden. Daarnaast heeft er dankzij de inzet van deze vrijwilligers een aantal marketingactiviteiten gericht op fondsenwervende acties plaatsgevonden. Vrijwilligers ontvangen een bijdrage van maximaal 1.800 euro per jaar en hebben de mogelijkheid onkosten te declareren. Dit conform de Belastingdienst.

Het bureau is van maandag tot en met woensdag geopend en telefonisch bereikbaar. De website is altijd bereikbaar voor vragen. De antwoordtijd is vaak binnen 24 uur met een maximum van één week. Telefonisch, via de website en via mail kan men vragen en eventuele klachten, op- en aanmerkingen plaatsen. Daarnaast is het mogelijk om adreswijzigingen of voorkeuren te melden. Het plaatsen of aanpassen van donaties is eveneens telefonisch of per mail mogelijk. Regelmatig weet het publiek ons via deze kanalen te vinden. Naast administratieve zaken worden er regelmatig hulpvragen gesteld.

Nationaal Fonds tegen Kanker: Langer Beter Leven met en na kanker.

Langer Beter Leven

Het NFtK zet zich in voor een Langer Beter Leven voor mensen met en na kanker. Langer staat voor het verbeteren van de overlevingskansen en Beter staat de kwaliteit van leven. Dit doen wij door aandacht te vragen voor het belang en de waarde van voeding, bewegen en welzijn (psychosociale hulp) na de diagnose. Wij wens dat deze drie elementen vast onderdeel worden van de oncologische behandeling.

Tumor versus Mens

Al sinds jaar en dag staat binnen de oncologische zorg niet de mens maar vooral de ziekte centraal. Dat is begrijpelijk. Niet alleen de arts maar ook de patiënt wil dat de tumor, de ziekte, het lichaam zal verlaten. Een groot nadeel van deze benadering is echter dat veel menselijke randvoorwaarden regelmatig minder aandacht krijgen dan zij verdienen.

Het succes van de behandeling

Als kanker is vastgesteld dan kan er behandelplan worden opgesteld. Het behandelplan dat een arts zal opstellen is altijd afhankelijk van onder andere 2 belangrijke factoren. Dat zijn de **fase van de ziekte** en de andere factor is **de conditie van de patiënt**.

De fase en soort van tumor wordt bepaald door tal van onderzoeken. De conditie wordt op dit moment niet of amper in kaart gebracht en dat is bijzonder spijtig.

Naast de enorme impact die een goede conditie kan hebben op het succes van een behandeling, het minder doen beleven van bijwerkingen het verlagen van de kans op complicaties, het versnellen van herstel en de kwaliteit van leven en daarmee dus ook het succes van een behandeling. Zijn dit de weinig elementen waar de patiënt de mogelijkheid heeft zelf wat aan bij te dragen. Een operatie, bestraling of medicatie onderga je. Eten, bewegen en ontspannen ga je zelf, bij voorkeur onder begeleiding, invullen.

De periode na de vaststelling van de ziekte heeft in heel veel gevallen een enorme impact. De ziekte en een behandeling kunnen een enorme wissel trekken. Zowel lichamelijk als geestelijk kan het bijzonder zwaar zijn.

In veel gevallen is daar wat aan te doen. Dit kan bijvoorbeeld door mentale ondersteuning te geven. Maar ook op het gebied van voeding en bewegen is enorm veel gezondheidswinst te boeken.

Wetenschappelijk onderzoek laat keer op keer zien hoe waardevol dit kan zijn. Helaas is, oncologische fysiotherapie of diëtetiek nog steeds geen standaard zorg. Standaard wil zeggen dat deze zorg kan worden aangeboden vanuit het basispakket en voor eenieder die dat nodig heeft beschikbaar is.

Naast fysieke ondersteuning is het meer dan wenselijk mentale ondersteuning beschikbaar te hebben. Naast angsten ontstaan vaak problemen die een effect hebben op tal van dagelijkse zaken. Dit kan uiteenlopen van vermoeidheid tot relationele problemen. In dat kader is het mogelijk professionele psychosociale hulp te ontvangen. Daarnaast bestaat er ook informele zorg die kosteloos wordt aangeboden door getrainde vrijwilligers in de centra voor leven met en na kanker (voorheen de inloophuizen genoemd).

Het een sluit het ander zeker niet uit. Mensgerichte en tumorgerichte behandelingen zijn niet alleen afzonderlijk van elkaar belangrijk maar ze zijn beide nodig en versterken elkaar. Lichamelijke en geestelijke conditie zijn vaak essentieel in het kunnen omgaan met de ziekte. Ze kunnen ook een zeer belangrijk rol spelen bij het succes van een tumorgerichte behandeling en het herstel daarna. Herhaald wordt aangetoond dat patiënten die fit beginnen aan een zware behandeling een veel lagere kans lopen op complicaties, minder last hebben van bijwerkingen, sneller herstellen en dat bij hen de kwaliteit van leven veel hoger is. Waardevolle zaken die het verdienen te worden ondersteund in de moeilijke periode na de diagnose.

Eigen regie

Behandelingen gericht op voeding, fysieke inspanning en geestelijke ontspanning kunnen door de patiënt zelf worden ingevuld. Onderzoek laat zien dat dit het meest effectief is onder begeleiding van een expert. Een ander voordeel van zelf aan de slag gaan is dat de mens met kanker weer een deel van de regierol terug neemt.

Door fysiek sterker te worden wordt ook de mentale weerbaarheid verhoogd. Daarnaast zijn er aanwijzingen dat daarmee het succes van een behandeling groter is en de kans op het afmaken van de vaak zware behandelingen meer haalbaar is.

Dat het ontstaan van de ziekte kanker mede door lifestyle factoren beïnvloed wordt is inmiddels breed geaccepteerd. Dat roken, alcohol, ongezonde voeding, zwaarlijvigheid en een tekort aan beweging belangrijke risico's met zich meebrengen voor de gezondheid is geen geheim meer. Zij kunnen in meer of mindere mate de kans op kanker vergroten.

Het idee dat goede voeding, voldoende bewegen en hoge(re) mentale weerbaarheid een waardevolle invloed kunnen hebben op het verloop van de ziekte, het proces van genezing en de kwaliteit van leven is nog steeds minder gemeengoed.

Het aantal mensen met kanker in Nederland wordt steeds groter. Dat heeft te maken met de groei van het aantal nieuwe gevallen (circa 124.000 in 2022) maar ook met het aantal mensen dat langer blijft leven met kanker. Steeds meer wordt kanker een chronische ziekte. Door snellere herkenning van kanker door bestaande maar ook nieuwe screeningsprogramma's, worden meer mensen in een vroeger stadium gediagnosticeerd. Betere behandelmethoden zorgen er voorts voor dat mensen die kanker hebben langer leven. Tot slot: Nederland vergrijsst waardoor de kans op kanker wordt vergroot. Circa 75% van alle vormen van kanker treedt op bij mensen vanaf de leeftijd van 60 jaar.

De kwaliteit van leven is voor ieder mens wezenlijk. Dat geldt uiteraard ook voor mensen na de diagnose kanker. Niet alleen na genezing maar ook voor hen waar genezing niet meer mogelijk is. Aandacht voor de kwaliteit van leven moet volgens het NFtK dan ook vast onderdeel zijn van de oncologische zorg en al direct na de diagnose starten. Zorg gericht op de voedingstoestand de fysieke gesteldheid en mogelijk psychosociale hulp kunnen daar sterk aan bijdragen.

Een volgende logische stap in de hedendaagse oncologische zorg moet dan ook zijn dat voeding, beweging en welzijn vanaf de diagnose veel meer aandacht krijgt dan tot op heden het geval is.

Voeding, Bewegen en Welzijn voor mensen met kanker

Voeding

Voeding speelt een centrale rol in ons leven. Het is duidelijk dat voeding een effect heeft op onze gezondheid. Voeding is belangrijk bij de opbouw en onderhoud van ons lichaam, onze spieren en onze weerstand. Daarnaast heeft voeding ook een sociaal effect. Onze kwaliteit van leven hangt nauw samen met voeding.

Voeding zonder bewegen heeft een andere uitwerking dan voeding in combinatie met bewegen. Voeding zonder mobiliteit zal al snel voor meer vetopbouw zorgen terwijl de combinatie met fysieke inspanning de opbouw van spieren bevordert. Voeding en beweging zijn dan ook onlosmakelijk met elkaar verbonden. Dat is zo als we gezond zijn, maar misschien nog wel meer waar als we ziek zijn. Toch krijgt voeding bij de behandeling van mensen met kanker niet de aandacht die het verdient. Er is dus nog veel positiefs te bereiken.

Voeding is binnen de oncologische zorg een onderbelicht onderwerp

Ondervoeding bij kanker

Een groot onderschat probleem is ondervoeding bij kankerpatiënten. Bij ondervoeding is er sprake van een tekort aan energie, bouwstoffen, vitamines en mineralen voor het lichaam. Daardoor ontstaan onder andere klachten zoals vermoeidheid en futloos zijn. Ook zal de weerstand verminderen. Deze verzwakking vergroot de kans op complicaties en bijwerkingen. Dat is contraproductief voor veel behandelingen en het herstel ervan. Niet alleen de kwaliteit van leven wordt slechter, het is zelfs mogelijk dat de kans op overleving kleiner wordt. Meer dan 50 procent (variërend van 30-90 procent, afhankelijk van de soort tumor) van de mensen met kanker krijgt vroeg of laat in het ziekteproces met ondervoeding of ongewild afvallen te maken.

Er zijn nationale en internationale richtlijnen die zeggen dat opsporing en behandeling van ondervoeding zinvol en zelfs kosteneffectief is. Toch wordt van deze richtlijnen binnen de Nederlandse gezondheidszorg nog amper gebruik gemaakt. Als ondervoeding niet tijdig wordt opgemerkt en wordt behandeld, kan het zorgen voor een serieuze verzwakking van de patiënt waardoor kanker behandelingen niet meer mogelijk zijn. Te kort aan gezonde voeding zal veel gevallen leiden tot een versneld overlijden.

Ziekte en behandeling

Door de ziekte maar ook door behandelingen kunnen zich tal van problemen voordoen die eten en drinken ernstig bemoeilijken. Een beperkte inname van voedingsstoffen heeft een verdere verzwakking van het lichaam tot gevolg.

Operaties kunnen een enorme wissel trekken op onze algehele lichamelijke conditie. Chemotherapie en bestraling zijn erop gericht om cellen te doden. Omdat deze behandelingen in de meeste gevallen nog steeds niet selectief te noemen zijn, sneuvelen er ook veel gezonde cellen. Er treedt spier- en botafbraak op en dit kan leiden tot vele bijwerkingen waardoor het moeilijk wordt om voedingsstoffen in te nemen of vast te houden. In de periode van ziek zijn en doormaken van belastende behandelingen is een verdere verzwakking uiteraard bijzonder onwenselijk.

Voorkom verzwakking tijdens ziekte en behandeling

Het uitblijven van gerichte aandacht voor de voedingstoestand van de patiënt is na de diagnose kanker niet goed. Een slechte voedingstoestand wordt geassocieerd met verminderde overlevingskansen en kwaliteit van leven en staat dus haaks op een Langer Beter Leven.

Ook de kans op het krijgen van complicaties en bijwerkingen door andere behandelingen (operatie, bestraling en chemo) wordt hierdoor verhoogd. Een sterk lichaam doorstaat ziekte en de behandelingen beter dan een zeer verzwakt lijf. Behandelingen zoals operatie, chemo en bestralingen zullen meer succes kunnen hebben

als er gewerkt wordt aan een gezonder lichaam. Dit pleit voor het bereiken van een zo'n goed mogelijke voedingstoestand, spieropbouw, conditie en mentale weerbaarheid.

Afhankelijk van stadium van de ziekte en de conditie zal een arts een voorstel tot behandeling doen. In onvoldoende mate wordt daarbij gekeken naar de algehele conditie van de patiënt. Dat is onwenselijk omdat het succes van de gekozen behandeling mede hiervan afhankelijk is. Ook bestaat er een aantoonbare relatie tussen voedingstoestand en de kwaliteit van leven.

Bewegen

Na de diagnose kanker is niets meer gewoon of vanzelfsprekend. Het laatste waar aan gedacht wordt in het behandelproces zijn voeding en bewegen. Eten staat soms tegen evenals fysieke inspanning. Dat het lichaam verzwakt is helpt evenmin. Voeding en beweging zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en moeten op elkaar worden afgestemd. Eenvoudig gezegd zijn spieren kracht, weerstand en dus kwaliteit van leven. Zonder gezonde voeding verdwijnen spieren en teert men in. Het zal dan steeds moeilijker zijn de dagelijkse dingen nog te kunnen doen.

Onderzoek wijst uit dat regelmatig bewegen tijdens de ziekte en zeker ook ten tijde van de behandeling positieve effecten heeft. De conditie blijft beter en er wordt spierkracht opgebouwd. In beweging blijven kan het gevoel van welbevinden en herstel gunstig beïnvloeden. Mensen met kanker die vóór een zware chemokuur of operatie meer spiermassa hebben, blijken die behandeling beter te doorstaan. Niet onlogisch als men bedenkt dat behandelingen zoals bestraling en chemo voor spier- en botaafbraak zorgen. Ook is er aangetoond dat de kans op bijwerkingen van veel behandelingen door bewegen worden verlaagd.

Naast de effecten op de lichamelijke gezondheid draagt bewegen bij aan het blijven volhouden van de dagelijkse activiteiten, het zorgt voor ontspanning en veel mensen beleven er plezier aan.

Revolutie in kankerzorg: concreet voorbeeld van voeding, bewegen en welzijn

Dat onderzoeken nuttig en noodzakelijk zijn, blijkt wel uit de meetbare resultaten die ze elke keer weer opleveren. De resultaten van een recente internationale studie tonen aan dat mensen met darmkanker, die fit naar de operatietafel gaan, 40% minder (ernstige) complicaties krijgen dan anderen. Volgens chirurg dr. Gerrit Slooter van het Máxima Medisch Centrum (MMC), dat deze internationale studie aanstuurt, betekent het een revolutie in de ziekenhuiszorg. Daarmee wordt de aanpak van kanker niet alleen succesvoller maar ook beter verdraagbaar en met behoud van de kwaliteit van leven. En zijn zelfs gegevens die aantonen dat de kans op terugkomen van de ziekte lager wordt.

Internationale studie bewijst effectiviteit prehabilitatie

Tijdens deze internationale studie waren 270 mensen met kanker van verschillende nationaliteiten betrokken. Zij moesten allen een operatie ondergaan voor darmkanker en volgden, in de vier weken voorafgaand aan de operatie, het trainingsprogramma Fit4Surgery. Zij scoorden door deze prehabilitatie veel beter qua complicaties en hersteltijd dan de controlegroep die niet aan het trainingsprogramma deelnam. De deelnemers van het MMC konden bovendien twee dagen eerder naar huis dan anderen!

Bij de nieuwe aanpak trainen patiënten op kracht en conditie. Stichting Fit4Surgery werkt hiervoor samen met lokale fysiotherapeuten, zodat mensen met kanker in hun eigen omgeving kunnen trainen. Bovendien krijgen deze mensen dieetadvies met extra eiwitten en vitaminen, hulp bij het aanpassen van hun leefstijl, zoals stoppen met roken, en wordt er mentale begeleiding geboden.

Fit4Surgery is een programma voor patiënten die geopereerd gaan worden. Het heeft als doel om de conditie van de patiënt te verbeteren, zodat iemand beter bestand is tegen de operatie. 'Hoe fitter erin, hoe fitter eruit'. Dit wordt prehabilitatie genoemd. Het programma bestaat uit fysieke training, verbeteren van voeding, mentale begeleiding, het behandelen van specifieke ziekten of kwetsbaarheden en het stoppen met roken en drinken van alcohol. Ook in de korte tijd die er soms is tussen moment van diagnose en operatie, kan de conditie flink verbeterd worden. Dit resulteert onder andere in minder complicaties, kortere opnameduur en sneller herstel.

Prehabilitatie wordt momenteel vooral toegepast bij patiënten die geopereerd worden in verband met darmkanker. Dit zijn doorgaans operaties met veel complicaties en een langdurig herstel. Maar ook voor operaties aan andere organen in buik of romp is prehabilitatie zinvol. Het is altijd verstandig om zo fit mogelijk aan een operatie te beginnen.

Ons streven

Een Langer Beter Leven voor mensen met en na kanker. Dat is binnen de huidige zorg mogelijk door ook aandacht te hebben voor de waarde van voeding, bewegen en welzijn na de diagnose. Dit zal bijdragen aan het vergroten van succes van een behandeling, het verlaagd de kans op complicaties en bijwerkingen, het draagt bij aan een sneller herstel, grotere overlevingskansen en aan een hogere kwaliteit van leven.

Dankzij onze donateurs is het mogelijk om bij te dragen aan bovenstaande ambitieuze doelstelling. Dit wordt gedaan door het geven van voorlichting, het mogelijk maken van diverse patiëntgerichte projecten en het stimuleren, initiëren en financieren van wetenschappelijk onderzoek in Nederland.

Langer Beter Leven met en na kanker door voeding, bewegen en welzijn.

Voorlichting: Onbekend maakt bemind

Door voorlichting te geven over behandelmogelijkheden gericht op voeding, beweging en welzijn hoopt het NFtK mensen getroffen door kanker de mogelijkheid te geven om zelf een bewuste en afgewogen keuze voor hun behandeling te maken die gericht is op succes en kwaliteit van leven.

Hoe we het ook wenden of keren, de patiënt zal zelf de regisseur van zijn of haar behandeling zijn. Dat is een zeer moeilijke, zo niet vaak onmogelijke opgave.

Eerst proberen om de boodschap te verwerken en daarna zich verdiepen in een uiterst complexe ziekte. Wat zijn de behandelmogelijkheden om te genezen, of om zo lang mogelijk met kanker in een goede kwaliteit van leven te kunnen blijven leven? Wat heeft de huidige zorg te bieden en waar is dat te halen? Wat kan een ander en wat kan men zelf? Betrouwbare, oprechte en onafhankelijke informatie kan bij die speurtocht helpen.

Voorlichting van het Nationaal Fonds tegen Kanker vindt offline en online plaats

Offline

Jaarlijks worden drie nieuwsbrieven en drie informatiefolders gemaakt. In de nieuwsbrief voor donateurs staat veel informatie over voeding, bewegen en psychosociale hulp. Tevens zal er aandacht zijn voor projecten (nieuw en lopend) acties van personen of organisatie. Uiteraard is er ook aandacht voor onderzoeken die plaatsvinden, beschikbaar zijn of worden opgestart dankzij onze donateurs.

Nieuwsbrief nummer 1 – april 2022

Belangrijkste onderwerpen:

- Welzijn in het inloophuis
- Onderzoek smaakt naar meer!
- Sta op tegen kanker
- Begin nu aan uw gezonde leven

Nieuwsbrief nummer 2 – augustus 2021

Belangrijkste onderwerpen:

- Medisch specialistische oncologische revalidatie
- Resultaten studies FitMax en Fit bij kanker
- Studie naar prehabilitatiezorg op maat
- Samen Sterker acties

Nieuwsbrief nummer 3 – december 2021

Belangrijkste onderwerpen:

- Fysieke fitheid bij kanker
- Prehabilitatie bij kanker
- Lopende onderzoeken
- Belastingvoordeel
- Acties tegen kanker

Daarnaast bracht het NFtK drie informatiefolders uit met de volgende onderwerpen:

Nieuwsbericht nr. 1 – februari 2022 Focus op fit

Wie de diagnose kanker krijgt, denkt vaak maar aan één ding: bestrijden van de tumor en de rest is bijzaak wat als mensen met kanker zelf invloed kunnen hebben op het behandel- en herstelproces? De eigen conditie, zowel lichamelijk als mentaal, is van grote invloed tijdens het hele traject. En dat is iets waar mensen met kanker zelf aan kunnen werken.

Nieuwsbericht nr. 2 – juni 2022 Leven met of na kanker

Jaarlijks krijgen circa 120 duizend mensen in Nederland kanker. Door betere behandelingen hebben mensen met kanker tegenwoordig een grotere kans op genezing. Maar veel mensen hebben weer in de volle breedte op te pakken. Vaak is er sprake van een verminderde conditie, vermoeidheid, angst, onzekerheid, en/of somberheid. Als deze of andere klachten langdurig blijven bestaan kan men zich door huisarts, specialist, of bedrijfsarts laten verwijzen naar de revalidatiearts.

Nieuwsbericht nr. 3 – oktober 2022 Ongewenste gewichtstoename bij borstkanker

Borstkanker is de meest voorkomende vorm van kanker bij vrouwen. En hoewel het in de meeste gevallen succesvol behandeld kan worden, kampen veel vrouwen met gezondheidsproblemen op de lange termijn, als gevolg van de ziekte en behandeling. Gewichtsproblemen behoren tot de top-3 van klachten. Maar wat is de oorzaak van die ongewenste gewichtstoename en hoe kan het voorkomen worden? De ongewenste gewichtstoename wordt veroorzaakt door een wisselwerking van factoren.

De nieuwsbrieven en informatiefolders worden verzonden naar alle donateurs en potentiële donateurs. Naar schatting zijn er in 2022 meer dan 500.000 adressen aangeschreven.

Daarnaast worden nieuwsbrieven en informatiefolders beschikbaar gesteld aan zorgprofessionals en mensen die geconfronteerd worden met kanker. Alle materialen worden kosteloos ter beschikking gesteld. Uiteraard kan een ieder die belangstelling heeft informatie bij ons krijgen. Alle papieren versies worden ook digitaal beschikbaar gesteld op de website.

Online

Voorlichting vindt ook plaats via de website en de sociale media zoals Facebook, Twitter, Instagram en LinkedIn. De website staat vol betrouwbare en onafhankelijke voorlichting voor mensen met kanker en hun directe omgeving en is vooral gericht op voeding, beweging en welzijn. Deze informatie is te vinden op onze website www.tegenkanker.nl.

Via de website en op de sociale media is het mogelijk om vragen en opmerkingen te plaatsen. Het aantal mensen dat hiervan gebruik maakt, neemt dagelijks toe.

Via de website is het mogelijk een online of offline nieuwsbrief aan te vragen. Ook is het mogelijk om onze activiteiten middels een gift online te steunen. Daarnaast worden er vragen gesteld over de mogelijkheden om te helpen. Daarnaast worden er ook medisch inhoudelijke vragen gesteld.

Website

Voorlichting is een van de zaken die wij als NFtK hoog in het vaandel hebben staan.

De website leent zich daar bij uitstek voor.

Dankzij het internationaal werkende marketingbedrijf Ionmoon is het mogelijk de website die zij hebben gebouwd voor een steeds breder publiek beschikbaar te stellen. Naast

opmaak en de eenvoudige toegang tot de website maakt Ionmoon het mogelijk om een steeds groter publiek aan te trekken. Door de vindbaarheid te verhogen, maar ook door binnen de mogelijkheden van Google en het gebruik van Google Grants advertenties te plaatsen. Deze zeer belangrijke toegang tot het publiek wordt al een aantal jaren met heel veel liefde en hulp ondersteund door Geddy Elburg en haar zeer professionele team van medewerkers werkzaam voor Ionmoon (lees: I on Moon) doelgerichte internetmarketing uit Deventer.

Wetenschappelijke studies en projecten

Hoe maken wij keuzes voor studies?

Onderzoeksronde prehabilitatie in samenwerking met Fit4Surgery

Onderzoeksronde; Prehabilitatie bij kanker

Beschikbaar gesteld door NFtK 30.000 euro

Het verbeteren van leefstijl tijdens een kankerbehandeling heeft een positief effect op de uitkomsten van die behandeling. Ook heeft het verbeteren van leefstijl na de behandeling een positief effect op kankervrije overleving. Multimodale interventies worden in toenemende mate onderzocht en succesvol ingezet.

Desondanks zijn er nog een hoop vragen onbeantwoord. Welke leefstijlinterventies zijn het meest effectief? Hoe zorgen we ervoor dat leefstijlprogramma's goed aansluiten op het individu? Betaalbaar blijven? En op de juiste plek worden ingezet? Deze onderzoeksronde richt zich op de kankerpatiënt. Om ervoor te zorgen dat leefstijl een geïntegreerd onderdeel wordt binnen de behandeling van ziekte maakt Fit4Surgery en het Nationaal Fonds tegen Kanker 30.000 euro onderzoeksgeld beschikbaar.

Doelgroep: zorgverleners betrokken bij oncologische behandelingen, zoals medisch specialisten, fysiotherapeuten, diëtisten, psychologen, huisartsen, fysiologen, voedingsdeskundigen en wetenschappers

Voorwaarden:

- Het betreft leefstijlonderzoek bij kankerpatiënten voor een operatie
- De leefstijlinterventie is multimodaal
- Het betreft een innovatieve leefstijlinterventie
- De resultaten van het onderzoek dragen bij aan verbetering van de zorg en het welzijn van mensen met kanker
- Het onderzoek is uitvoerbaar binnen het beschikbare budget
- In het onderzoekvoorstel wordt duidelijk aangegeven hoe de resultaten worden gedissemineerd en/of hoe het onderzoek wordt gecontinueerd

Jury

De jury bestaat uit:

- **dr. Thomas Hoozeboom**, senior researcher IQ Healthcare, Radboudumc
- **drs. Lon Claassen**, Nationaal Fonds tegen Kanker
- **dr. Stefan van Rooijen**, huisarts i.o.
- **dr. Baukje van den Heuvel**, chirurg Radboudumc
- **prof. Dr. Ingrid Steenhuis**, hoogleraar Preventie en Volksgezondheid UMC Amsterdam
- **dr. Bart Bongers**, fysioloog Maastricht Universiteit
- **drs. Edith Dekker**, senior adviseur patiëntenbelang, Patiëntenfederatie Nederland

Onderzoeksrunde voeding bij kanker 2021 in samenwerking met de Nederlandse vereniging van diëtisten (NVD)

Beschikbaar gesteld door NFtK 30.000 euro

Onderzoeksrunde voeding en beweging 2021 in samenwerking met de Nederlandse vereniging van diëtisten (NVD).

Er zijn nog veel vragen op gebied van effectiviteit en optimalisatie van de voeding en beweegbehandeling bij verschillende oncologische aandoeningen. Het Nationaal Fonds tegen Kanker (NFtK) stelt € 30.000 beschikbaar voor een project dat dat bijdraagt aan meer kennis op dit gebied.

Doel van het programma

Voeding speelt een rol in de preventie van kanker, in de ondersteuning van de medische behandeling en bij het herstel van de behandeling. Daarnaast kunnen patiënten na de behandeling voedingsklachten houden. Voeding en beweging is de ideale combinatie voor optimale voorbereiding op de behandeling en voor herstel. Het doel van dit onderzoeksprogramma is om vragen op gebied van effectiviteit en optimalisatie van een geïntegreerde voeding en beweegbehandeling bij oncologische aandoeningen te beantwoorden.

Het Nationaal Fonds tegen Kanker (NFtK) stelt zich tot doel om voeding, beweging en welzijn vast onderdeel te laten worden van de oncologische zorg. Hun motto is 'Langer Beter Leven voor mensen met kanker'.

Ze zamelen hiervoor geld in om voorlichting, projecten en onderzoek naar deze onderwerpen mogelijk te maken. De Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD) is de beroepsvereniging van diëtisten. Een solide onderbouwing van de diëtistische behandeling is essentieel. De NVD werkt daarom hard aan de ondersteuning van het diëtistische onderzoek.

Het NFtK en de NVD organiseren samen deze onderzoeksrunde.

Voorwaarden

Onderzoek dat aan de volgende voorwaarden voldoet, komt in aanmerking voor deze subsidie:

- Het betreft voedingsonderzoek bij oncologische patiënten
- Er is een duidelijke relatie met het vakgebied diëtetiek
- Voeding en beweging maken deel uit van de interventie
- De resultaten van het onderzoek dragen bij aan verbetering van de zorg en het welzijn van (ex-) oncologiepatiënten
- Het onderzoek is uitvoerbaar binnen het beschikbare budget
- De resultaten worden gepubliceerd in het Wetenschappelijk Katern van het Nederlands Tijdschrift voor Voeding & Diëtetiek.

Jury

De jury bestaat uit de volgende leden:

- Ruth van den Biggelaar, diëtist in de eerste lijn in Oss, Uden en Veghel, lid van het Landelijk Netwerk van Dietisten in de Oncologie (LWDO)
- Drs. Lon Claassen, directeur Nationaal Fonds tegen Kanker
- Dr. Jacco de Haan, medisch oncoloog Universitair Medisch Centrum Groningen
- Dr. ir. Hinke Kruizenga, diëtist-onderzoeker VUmc en hoofdredacteur NTVD
- Ir. Carolien Schuurman, diëtist-onderzoeker Hogeschool van Amsterdam en redacteur NTVD
- Ineke van Steen, diëtist Amphia ziekenhuis, lid LWDO
- Hans Kraak, hoofdredacteur NTVD
- Prof. dr. Ingrid Steenhuis, hoogleraar Preventie op het gebied van de volksgezondheid aan de Vrije Universiteit

Onderzoeks-call Bewegen bij kanker 2022

Onderzoeksrunde; Bewegen bij kanker

Oproep aan: Fysiotherapeuten (early career researcher). De definitie van early career researcher is een promovendus, waarvan het manuscript is goedgekeurd door de leescommissie vóór de deadline van deze onderzoekscall of een onderzoeker die maximaal 3 jaar geleden is gepromoveerd. De hoofdaanvrager is een onderzoeker in het domein van de fysiotherapie/ bewegend functioneren en moet hebben laten zien te beschikken over uitstekende competenties en motivatie op het gebied van onderzoek.

90.000 euro onderzoeksgeld beschikbaar

Voor deze subsidie werken het Koninklijk Nederlands Genootschap Fysiotherapie (KNGF)/Wetenschappelijk College Fysiotherapie (WCF) samen met de Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie binnen de Lymfologie en Oncologie (NVFL) en het Nationaal Fonds tegen Kanker (NFtK). Voor een van de gesubsidieerde projecten in deze call zal specifiek aandacht zijn voor het expertisegebied Oncologie. Hiervoor is € 90.000, - beschikbaar.

Studies.

PA-INTENS Universitair Medisch Centrum Utrecht en Antoni van Leeuwenhoek **Beschikbaar gesteld door NFtK: 32.000 euro**

Doel: Bewegingsprogramma opzetten ter verbetering van de levenskwaliteit van hoofd-halskankerpatiënten. Mensen die behandeld worden voor kanker in de keel, de mond of de hals hebben vaak veel problemen met eten. Ze vallen daardoor ongewild af, raken ondervoed en verliezen spiermassa. Met als gevolg dat hun levenskwaliteit ernstig verslechtert.

Het Universitair Medisch Centrum Utrecht en het Antoni van Leeuwenhoek gaan onderzoeken hoe de voedingsbehoefte van patiënten verandert wanneer zij deelnemen aan een bewegingsprogramma. Een betere effectiviteit van de dieetbehandeling in combinatie met een verhoging van fysieke activiteit zal bijdragen aan behoud of herstel van spiermassa en mogelijk positief bijdragen aan de kwaliteit van leven bij deze patiënten.

In het PA-INTENS onderzoek wordt gekeken naar het effect van een beweeginterventie tijdens de chemotherapie en /of bestraling op:

- het totale energieverbruik
- vetvrije massa
- voedingstoestand
- en spierkracht bij hoofd-halskankerpatiënten. Eerste inzichten onderzoek UMC Utrecht

Dit onderzoek wordt verricht onder leiding van A. Kok, MSc, diëtist-onderzoeker UMC Utrecht aan het Universitair Medisch Centrum Utrecht, in samenwerking met het onderzoeksinstituut Antoni van Leeuwenhoek. We vroegen oncologiediëtist en onderzoeker Annemieke Kok naar haar tussentijdse bevindingen.

*Annemieke Kok, MSc, diëtist-onderzoeker UMC Utrecht,
hoofdaanvrager en uitvoerend onderzoeker*

Mensen met hoofd-halskanker hebben vaak problemen met voedselinname, waardoor hun spiermassa afneemt. De patiënten in dit onderzoek nemen deel aan een bewegingsprogramma, dat hun fysieke conditie zou kunnen verbeteren. Voorwaarde is dat hun voedselinname wordt afgestemd op de voedingsbehoefte, die als gevolg van het bewegen zou kunnen veranderen.

Hoe kwam u tot dit onderzoek?

‘Er is eerder vergelijkbaar wetenschappelijk onderzoek verricht onder andere patiëntengroepen met kanker. Daaruit kwam naar voren dat de patiënten dankzij een gecombineerd bewegings- en voedingsprogramma de behandeling van hun kanker beter konden doorstaan. Ze waren ook minder moe en herstelden beter. Het is echter nog onduidelijk hoe de voedingsbehoefte verandert bij verhoging van de mate van lichaamsbeweging. Dat onderzoeken wij in deze studie.

U bent met een aantal patiënten aan het werk. Hoe ervaren zij het onderzoek? Een deel van de patiënten is enthousiast. Een ander deel vindt deelname toch wat belastend. Ze geven aan zich volledig te willen richten op de behandeling van de kanker en er niet te veel omheen te willen doen. Ik leg dan uit dat ze door meer te bewegen en een daarop afgestemde energie- en eiwitinname zelf positief kunnen bijdragen aan hun conditie. Als onderzoekers begrijpen wij ook dat de behandeling van kanker veel vraagt van de patiënt door onder andere de bijwerkingen, de vele afspraken in het ziekenhuis en de reistijden. Goede begeleiding is dan ook essentieel om het vol te houden.’

Wat is het doel van dit onderzoek?

‘Als uiteindelijk duidelijk is welk effect het bewegen heeft op de voedingsbehoefte, dan kunnen we het voedingsadvies nog beter afstemmen op de individuele patiënt. In combinatie met een beweegprogramma zal dit bijdragen aan het behoud van spiermassa en kunnen we patiënten zo goed mogelijk voorbereiden op de behandeling van kanker en de levenskwaliteit van deze groep patiënten verbeteren.

Gezond gewicht na kanker - Universitair Medisch Centrum Groningen

Beschikbaar gesteld door NFtK: 39.371 euro

Psycholoog-onderzoeker dr. Marrit Tuinman

Doel: Het ontwikkelen van leefstijladviezen voor de periode na de behandeling van zaadbalkanker. In het Universitair Medisch Centrum Groningen start binnenkort een twee jaar durend onderzoek gericht op het behouden of het krijgen van een gezond lichaamsgewicht na de kankerbehandeling.

Dit onderzoek – onder aanvoering van psycholoog-onderzoeker dr. Marrit Tuinman – moet leiden tot een behandelroute met leefstijladviezen op maat. Gewichtstoename komt vaak voor na een behandeling tegen kanker, in het bijzonder na chemotherapie voor kankervormen zoals zaadbalkanker en borstkanker. Het onderzoek richt zich specifiek op patiënten met deze aandoening. Het onderzoeksteam in Groningen is een samenwerking tussen de afdelingen gezondheidspsychologie en medische oncologie, en ontwikkelt samen met de ziekenhuisdiëtisten het behandeltraject. Het wordt ook uitgebreid getoetst onder patiënten, hun partners en zorgverleners. Uit dit onderzoek moet een model naar voren komen dat ook landelijk ingevoerd zou kunnen worden.

In september 2021 is het project 'gezond gewicht na kanker' gestart in het Universitair Medisch Centrum Groningen! Het doel van dit onderzoek is om patiënten die behandeld zijn met chemotherapie te begeleiden bij het opvolgen van persoonlijke voedingsadviezen. Ongeveer 1 op de 4 patiënten met zaadbalkanker ontwikkelt het metabool syndroom, een combinatie van overgewicht, hoge bloeddruk, en hypercholesterolemie. Dit syndroom is al merkbaar na gemiddeld 1,5 na afronden van de chemokuren. Mannen met zaadbalkanker zijn meestal tussen de 18 en 40 jaar oud. Dit betekent dat zij al erg jong een hoger risico lopen op het krijgen van hart- en vaatziekten door het metabool syndroom.

Wij gaan proberen om deze mannen en hun partners te begeleiden bij het thuis invoeren van voor hun belangrijke voedingsadviezen. Hiervoor gaan zij en hun partner eerst drie dagen een eetdagboek bijhouden. U kunt dit zelf ook een tijd proberen: wij hebben gekozen voor de eetmeter van het voedingscentrum. Wij werken nu samen met een arts, twee diëtisten, drie oncologieverpleegkundigen en twee onderzoekers om het project zo grondig mogelijk op te starten. Ook is er via het Nationaal Fonds tegen Kanker een mooie samenwerking gelegd met de Haagse Hogeschool! Op een informatiemarkt zag een studente informatie over dit project, waarop zij contact zocht met het UMCG om haar afstudeeronderzoek bij ons project te kunnen doen. Zij is ook in september gestart en zal ons ondersteunen bij het zo gericht mogelijk maken van onze voedingsadviezen.

Eten na kanker vraagt meer specifieke adviezen dan voor mensen die geen ziekte achter de rug hebben. Ook hebben wij contact gelegd met de onderzoekers van de website voedingenkankerinfo.nl. Zij pleiten vanuit hun onderzoek ervoor om al tijdens de behandeling verstrekken van voedingsinformatie en niet te wachten tot patiënten of naasten daar vragen over gaan stellen. Het is mooi dat gezond eten en een gezond gewicht voor alle mensen die nog lang verder leven na een kankerbehandeling steeds meer aandacht krijgt.

Fit4Chemo Radboudumc

Beschikbaar gesteld door

NFtK 30.000 euro.

Winnaar Beweegronde 2021

*Het team van zorgprofessionals
voor Fit4Chemo olv.
hoofdonderzoekers Baukje van
den Heuvel(r), gastro-intestinaal
en oncologisch chirurg en
Thomas Hoozeboom(r).
De onderzoeksresultaten
worden verwacht in 2021.*

Jaarlijks ondergaan enkele duizenden mensen van 70+ een darmkankeroperatie waarbij aanvullend chemotherapie nodig is vanwege uitzaaiingen in de lymfeklieren. Na de operatie verloopt het herstel bij deze groep patiënten vaak traag of blijft het uit. Een gevolg hiervan is dat velen niet of niet tijdig kunnen beginnen met de chemotherapie. Of dat de chemotherapiebehandeling slechts mogelijk is met een lage dosering.

Aan het Radboud universitair medisch centrum in Nijmegen werkt men momenteel aan de ontwikkeling van een revalidatieprogramma voor deze patiënten: Fit4Chemo. Deze ontwikkeling vindt plaats in samenwerking met betrokken zorgverleners en patiënten. Het programma bestaat uit onder meer fysieke training, dieetadviezen en, indien nodig, psychologische ondersteuning na de chirurgische ingreep. Het doel van dit programma is dat het herstel van deze patiënten na de operatie verbetert én sneller gaat. Zo zijn zij conditioneel beter voorbereid op de chemobehandeling en krijgen ze grotere overlevingskansen. Binnenkort wordt gestart met het uittesten van de haalbaarheid van dit revalidatieprogramma in de dagelijkse praktijk.

Over de onderzoekers

Baukje van den Heuvel (1981) is gastro-intestinaal chirurg aan het Radboudumc Nijmegen. Gedurende haar carrière werd het voor haar steeds duidelijker dat het Nederlandse gezondheidszorgsysteem zich vooral richt op ziekte en niet op gezondheid. Zij probeert vanuit haar medisch specialisme het verbeteren van gezondheid een vast onderdeel te maken binnen de behandeling van ziekte.

Patiënten die behandeld worden voor kanker lijden vaak aan significante vermindering in kwaliteit van leven, functioneel verlies, vermoeidheid, angst en fysieke beperkingen. NFtK zet zich in om toepasbaar onderzoek te financieren dat zich juist bezighoudt met die zaken die belangrijk zijn voor de patiënt.

Thomas Hoogeboom is senior onderzoeker aan de leerstoel Paramedische Wetenschappen van de afdeling IQ healthcare van het Radboudumc. Het is Thomas zijn missie om de algehele kwaliteit van fysiotherapiezorg verder te optimaliseren. Dit doet hij door samen met fysiotherapeuten en patiënten nieuwe behandelmethoden te ontwikkelen en te toetsen. Daarnaast houdt hij zich bezig met het integreren van wetenschappelijke data in de dagelijkse praktijk, waardoor patiënten en behandelaars betere keuzes kunnen maken.

Het onderzoek van het Nationaal Fonds tegen Kanker (NFtK) is in mijn optiek bijzonder relevant, daar zij oog hebben voor de mens met de ziekte. Veel wetenschappelijk onderzoek richt zich specifiek op de tumor of op de overleving. Hierbij wordt de mens nog wel eens vergeten. NFtK vult dit gat voortreffelijk door onderzoek te financieren dat zich zowel richt op het vergroten van de overlevingskansen en tegelijkertijd het verbeteren van de levenskwaliteit voor mensen met kanker. Door het NFtK worden behandelingen gericht op voeding, beweging en welzijn steeds vaker een vast onderdeel van het oncologische behandelplan.

Als de darmen werken, gebruik ze dan!
(If the gut works, use it)

Beschikbaar gesteld door NFtK: 30.000 euro.

Voedingstherapie bij kanker, winnaar Voeding bij kanker ronde 2021.

Inge Dekker, Diëtist, gezondheidswetenschapper, MSc

Bij veel mensen met een hematologische-oncologische aandoening (bloedkanker) komt ondervoeding voor. Het lichaam neemt voedingsstoffen onvoldoende op. Dit verkleint het succes van de behandeling. In het Amsterdam Universitair Medisch Centrum onderzoekt men hoe ondervoeding kan worden voorkomen en behandeld. Het onderzoek wordt uitgevoerd bij mensen die een stamceltransplantatie hebben ondergaan en last hebben van ontstekingen ten gevolge van een intensieve chemotherapie. Denk hierbij aan onder meer een ontsteking van het darmslijmvlies.

De onderzoekers willen nagaan in hoeverre de ernst van de ontstekingen samenhangt met de voedingssituatie van deze patiënten. Het uiteindelijke doel is het opstellen van een voedingsrichtlijn die aangeeft bij welke patiënt op welk moment welke voedingstherapie moet worden toegepast. Een verbeterde voedingssituatie moet deze patiënten weerbaarder maken in het zware behandeltraject.

De hoofdonderzoeker is diëtist Inge Dekker, MSc(r). De onderzoeksresultaten worden verwacht in 2022. Dit onderzoek is reeds begonnen en loopt tot eind 2021. Door corona is er uitstel gevraagd tot 2023.

E health Viecuri VieCuri Medisch Centrum in Venlo E-health binnen prevalidatie, trainen voor een operatie

Beschikbaar gesteld door NFtK 34.700 euro Winnaar Bewegen bij kanker

Is het mogelijk om darmkankerpatiënten met een geringe fitheid fysiek sterker te maken in de periode tussen hun diagnose en hun operatie? Aan het VieCuri Medisch Centrum in Venlo hebben onderzoekers een tele-oefenprogramma voor deze groep patiënten ontwikkeld. Met behulp van dit programma kunnen patiënten thuis oefeningen doen, terwijl zij hierbij op afstand worden gemonitord en gecoacht door het onderzoeksteam. Deze vorm van digitale zorg wordt ook wel e-health genoemd. De oefeningen zijn nauwkeurig op de persoonlijke gezondheidssituatie van de patiënten afgestemd. Daarnaast is er aandacht voor goede en gezonde voeding. De onderzoekers willen weten hoe de betrokkenen het oefenen aan de hand van een tele-oefenprogramma ervaren, of ze het kunnen volhouden én of hun fysieke gesteldheid hierdoor verbetert. Mocht dit het geval zijn, dan kan dat bijdragen aan het verkleinen van het risico op complicaties na de operatie. Ook kan dit een positief effect hebben op de zelfredzaamheid van de patiënt in deze periode.

De hoofdonderzoeker is fysiotherapeut en bewegingswetenschapper drs. Ruud Franssen, die onder leiding van klinisch epidemioloog prof. dr. Maryska Janssen-Heijnen dit onderzoek uitvoert.

De onderzoeksresultaten worden verwacht in 2021.

Prof. dr. Maryska Janssen-Heijnen: 'Een gezonde leefstijl draagt bij aan het beter doorstaan van de behandeling voor darmkanker. We kijken samen met de patiënt naar hoe een gezonde leefstijl het beste kan worden opgepakt en volgehouden in de emotionele periode rond kanker.'

Dr. Ruud Franssen: 'Voor mij is dit onderzoek belangrijk omdat we hiermee mensen de mogelijkheid geven om een actieve bijdrage in hun eigen vertrouwde omgeving te leveren aan hun behandeling van darmkanker.'

Kom Voorbereid Poli Polikliniek voor voedings- en beweegadvies

Beschikbaar gesteld door NFtK 43.233 euro

Mensen met een vorm van bloedkanker die een stamceltransplantatie in combinatie met een chemokuur of bestraling moeten ondergaan, komen in een zwaar behandeltraject. De behandeling duurt vaak maanden en is zeer intensief. Onderzoekers van het Radboud universitair medisch centrum in Nijmegen vinden dat er momenteel te weinig aandacht is voor een gecombineerd voedings- en bewegingsadvies aan het begin van deze behandelingen. Toch kan juist hiervan een positief effect worden verwacht. Bij het Radboudumc heeft men een zogeheten Kom Voorbereid Poli opgezet. Tijdens verschillende bijeenkomsten krijgen de patiënten adviezen van een diëtist en een fysiotherapeut. Daarvoor worden het fysiek functioneren, de voedingstoestand en de conditie van betrokkenen nader bekeken.

De onderzoekers willen nagaan of deze vorm van zorg leidt tot een verbetering van de algehele fysieke gesteldheid van de bloedkankerpatiënt. Hierdoor is deze mogelijk beter opgewassen tegen het zware en langdurige behandeltraject.

*De hoofdonderzoeker is diëtist Anne Lieke Rondel, MSc.
De onderzoeksresultaten worden verwacht in 2022.*

Trainen bij strottenhoofdkanker UMC Utrecht Fysieke training vooraf aan een laryngectomie

Beschikbaar gesteld door NFtK 39.943 euro

Patiënten met kanker die te maken hebben met een lage spiermassa (sarcopenie) hebben een grotere kans op complicaties bij een chirurgische ingreep. Er is daardoor vaak een langer verblijf in het ziekenhuis nodig en de overleving is geringer. Onderzoekers van het Universitair Medisch Centrum Utrecht voeren een onderzoek uit bij patiënten met verminderde spiermassa, waarbij het strottenhoofd chirurgisch verwijderd gaat worden vanwege strottenhoofdkanker. Deze operatie heet laryngectomie.

De patiënten in dit onderzoek worden in de drie tot vier weken voorafgaand aan hun operatie matig tot hoog fysiek getraind. Daarbij krijgen ze ook een specifiek energie- en eiwitverrijkt dieet. Met dit onderzoek wil men nagaan of deze aanpak voor deze groep patiënten haalbaar is, en zo ja, of er hierdoor na de operatie minder complicaties optreden.

*De hoofdonderzoeker is fysiotherapeut, bewegingswetenschapper en
epidemioloog dr. Caroline Speksnijder.
Onderzoek is in verband met ziekte verplaatst naar 2023.*

Embrace gewichtsmanagement voor borstkankerpatiënten Antoni van Leeuwenhoek Amsterdam

Beschikbaar gesteld door NFtK 67.713 euro Looptijd: 2 jaar

Vanuit het Centrum voor Kwaliteit van Leven van het Antoni van Leeuwenhoek is een onderzoek gestart naar ongewenste gewichtstoename na de behandeling van borstkankerpatiënten. Deze studie, de EMBRACE studie geheten, zal worden uitgevoerd door diëtist-onderzoekers Sheena Tjon A Joe(ro) en Sara Verschure-Dorsman, (rb) samen met Martijn Stuiver, Associate groepsleider Survivorship.

Behandelingen zoals chemotherapie en hormoontherapie hebben invloed op de stofwisseling. Bovendien kunnen deze een toename van de eetlust veroorzaken. Tegelijkertijd kan met gewichtstoename de spiermassa juist afnemen. Op lange termijn kan dit de kans op gezondheidsproblemen, zoals hart- en vaatziekten, verhogen. Daarnaast heeft dit een grote invloed op de kwaliteit van leven. Ongewenste gewichtstoename bij borstkankerpatiënten na de behandeling bij is een veelvoorkomend probleem. Programma's om gewichtsmanagement bij borstkanker te ondersteunen zijn in Nederland nog onvoldoende aanwezig.

Doel

Doel van dit onderzoek is het ontwikkelen van een passend en werkzaam voedings- en beweegprogramma voor vrouwen die curatief worden behandeld voor borstkanker. Dusdanig dat een succesvolle gewichtsbeheersing voor iedere borstkankerpatiënt aantrekkelijk en mogelijk is. Met dit onderzoek wordt een passend en werkzaam voedings- en beweegprogramma ontwikkeld dat goed vol te houden is voor borstkankerpatiënten.

Eind 2022 moet een behandelprotocol gereed zijn met bijbehorend scholingsmateriaal voor diëtisten en fysiotherapeuten. Dit programma zal gebaseerd zijn op het best beschikbare wetenschappelijk bewijs, de inzichten van professionals in de zorg, en de wensen en voorkeuren van de patiënten.

Ziektelastenmeter voor darmkanker Maastricht University Medical Center

Beschikbaar gesteld door NFtK 60.000 euro

Darmkanker is veelvoorkomend bij zowel mannen als vrouwen en staat op de derde plaats van alle kankersoorten in Nederland. Van patiënten met darmkanker is bekend dat ze een hoge ziektelast kunnen hebben die wordt veroorzaakt door de ziekte zelf of door de behandeling. Patiënt-gerapporteerde uitkomsten, zoals ziektelast, worden door specifieke meetinstrumenten (PROMs) gemeten. Andere bekende voorbeelden van patiëntgerapporteerde uitkomsten zijn ervaren gezondheid, kwaliteit van leven en functionele status. Door het kabinet is de ambitie uitgesproken om in 2022, voor 50% van de aandoeningen, uitkomst informatie verworven middels PROMs beschikbaar te hebben. Ook partijen in de zorg zijn nu bereid om te komen tot meer uitkomst informatie. Dit blijkt onder andere uit het Hoofdlijnenakkoord medisch specialistische zorg. Er zijn talloze PROMs voor patiënten met darmkanker maar de meeste van deze instrumenten dekken slechts één aspect van de ziektelast, zoals de gezondheids-3 gerelateerde kwaliteit van leven, pijn, of functionele status. Huidige PROMs weerspiegelen niet de gehele ziektelast van de patiënt met darmkanker. Momenteel ontbreekt er een bondig instrument om ziektelast breed in kaart te brengen, inclusief de mogelijkheid om resultaten direct terug te koppelen in de spreekkamer.

Met de Ziektelastmeter voor darmkanker wordt de ziektelast van de patiënt gemeten én direct gevisualiseerd. Deze visualisatie is in de spreekkamer beschikbaar, waardoor de Ziektelastmeter kan worden gebruikt in de dagelijks zorg. Het meten en visualiseren van de ervaren ziektelast, de patiënt zelf laten aangeven welke aspecten van de ziektelast hij of zij belangrijk vindt, en het opstellen van een concreet en persoonlijk zorgplan, stimuleert het zelfmanagement, besluitvorming en empowerment. De Ziektelastmeter voor darmkanker bestaat uit een algemeen deel (voor kanker in het algemeen) en een ziekte-specifiek deel (in dit geval darmkanker), waardoor de Ziektelastmeter eenvoudig uitgebreid kan worden naar andere vormen van kanker. Deze aanvraag bestaat uit de validatie en eerste implementatie van de Ziektelastmeter voor darmkanker.

FitMax - Maxima Medisch Centrum Veldhoven

Beschikbaar gesteld door NFtK 30.000 euro.

Winnaar Beweeg ronde 2021

Onderzoek naar de beste en snelste manier om de fysieke fitheid van mensen met kanker vast te stellen. Dat kan bepalend zijn of en wanneer een zware operatie kan worden ingezet. De FitMáx vragenlijst is een onderdeel van het overkoepelende project Fit bij Kanker, waarbij optimale ondersteuning voor fysieke en mentale fitheid van oncologische patiënten vóór, tijdens én na hun behandeling centraal staat. Met resultaten van deze en andere vragenlijsten, kunnen patiënt

en zorgverlener problemen en verbeterpunten signaleren en kan in samenspraak de meest doelmatige en passende zorg ingezet worden. Ons ultieme doel is dat alle kankerpatiënten volgens "Fit bij Kanker principes" op maat worden ondersteund parallel aan hun oncologische behandeling.

Het is belangrijk te onderzoeken in welke mate de FitMáx vragenlijst veranderingen in conditie kan meten (interne responsiviteit). Daarom gaan we een nieuwe studie opzetten, om deze responsiviteit van de vragenlijst in kaart te brengen, in samenwerking met centra waar in een revalidatiesetting oncologische patiënten trainen. Zij krijgen voorafgaand aan het revalidatietraject en als afsluiting een inspanningstest met ademgasanalyse.

Selectieve smaaksturing Hogeschool Rotterdam/ Antwerpen

Beschikbaar gesteld door NFtK 60.500 euro

Dit project gaat over de effectmeting van selectieve smaaksturing van maaltijden voor ambulante patiënten met smaakhandicaps door chemotherapie.

Doel en hypothese:

De selectieve smaaksturing heeft als doel de maaltijden weer als lekker te laten ervaren door individuele kankerpatiënten ondanks hun smaakhandicap. De hypothese is dat de voedselinname hierdoor optimaler is dan zonder toepassing van selectieve smaaksturing van gerechten.

Smaakverandering door chemo bij kanker

In dit onderzoek staat de smaakverandering tijdens de behandeling met chemo van mensen met kanker centraal. Lukt het om deze verandering die ontstaat door chemotherapie middels selectieve smaaksturing aan te passen. Kun je door anders om te gaan met je voeding mensen weer laten genieten van hun eten en hun smaak aan te passen? Hoe kan de kwaliteit van leven en de voedselinname verbeterd worden? Kan eten weer lekker smaken ook tijdens en na chemo?

Fenotypering UMC Utrecht Dr. K. Valkenet

Beschikbaar gesteld door NFtK 30.000 euro

Onder leiding van dr. K. Valkenet vindt het onderzoek 'Prehabilitatie fenotypes' plaats. gezondheidswetenschappen en fysiotherapie gestudeerd. Ruim 10 jaar lang heeft zij haar klinische werkzaamheden als fysiotherapeut gecombineerd met onderzoekstaken in het UMC Utrecht. In 2017 is zij gepromoveerd op het thema 'Prehabilitatie'. Sindsdien is zij werkzaam als Projectleider voor het project 'UMC Utrecht in Beweging' en begeleidt ze meerdere projecten en onderzoekers van zowel het UMCU als de Hogeschool Utrecht waarbij fysieke activiteit voor, tijdens en na ziekenhuisopname centraal staat.

dr. K. Valkenet

Het is voor mensen die een grote operatie ondergaan als onderdeel van hun kanker behandeling, van groot belang zichzelf fysiek en mentaal goed voor te bereiden op de operatie. Dit wordt ook wel prehabilitatie genoemd. Om te prehabilitatiezorg betaalbaar te houden, is het van belang om zorg op maat te leveren. De wijze van aanbod is daarnaast van cruciaal belang voor het slagen van prehabilitatie. Niet elke patiënt heeft gesuperviseerde training nodig. Sommige patiënten hebben voldoende aan leefstijladviezen via een mobiele app, terwijl anderen wél gesuperviseerde begeleiding nodig hebben van een zorgprofessional. Dit is enerzijds afhankelijk van de fysieke fitheid van de patiënt en anderzijds van de zelfmanagementvaardigheden of ervaren controle van de patiënt.

Daarom gaan ze in dit project 'prehabilitatie fenotypes' ontwikkelen van kandidaten voor prehabilitatie op basis van persoonlijke kenmerken. Door deze subgroepen te onderscheiden kan vervolgens bepaald worden welke vorm van ondersteuning (denk bijvoorbeeld aan gesuperviseerd, digitaal of blended) per fenotype het meest geschikt is. Met behulp van deze prehabilitatie fenotypes krijgen zorgprofessionals in de praktijk concrete handvatten om prehabilitatiezorg op maat voor te schrijven. Hiermee worden er twee vliegen in één klap geslagen: gepersonaliseerde zorg én betaalbare zorg.

Fit bij kanker (2) MMC Veldhoven Dr. G. Schep

Totale studiekosten 40.000 euro waarvan 20.000 euro beschikbaar gesteld door het NFtK en in samenwerking met het Innovatiefonds van het MMC 20.000 euro.

Prehabilitatie Jeroen Bosch ziekenhuis Dr. E. Verdaasdonk

Totale studiekosten 20.000 euro beschikbaar gesteld door een samenwerking met de stichting Vrienden van het Jeroen Bosch ziekenhuis en het NFtK

Succesvolle behandeling

In het Jeroen Bosch ziekenhuis wordt het prehabilitatie-programma, fitter voor een operatie, succesvol ingezet bij darmkanker en blaaskanker. Mensen met kanker die dit programma volgden, bouwden op een verantwoorde manier conditie op en gingen fitter de operatie in. De resultaten zijn indrukwekkend: 30% minder complicaties, 60% minder heropnames en 20% korter verblijf in het ziekenhuis!

De bedoeling is om dit programma in de toekomst ook voor andere operaties in te zetten. Het programma vindt nu in het ziekenhuis plaats, maar om meer mensen met kanker op deze manier voor te bereiden op een grote ingreep wordt een programma buiten het ziekenhuis opgezet. Het voordeel is dat dit dichterbij huis is voor de deelnemers.

Om te bepalen of buiten het ziekenhuis met vergelijkbare kwaliteit ook goede resultaten behaald worden, is vervolgonderzoek nodig. Samen met de stichting Vrienden van het Jeroen Bosch ziekenhuis hebben wij daarom 20.000 euro beschikbaar gesteld voor het vervolgonderzoek 'fitter voor een operatie'. Daarbij zal ook aandacht worden besteed aan de bekendheid van prehabilitatie bij huisartsen, fysiotherapeuten, diëtisten en zorgverleners in de regio Den Bosch.

Verbetering fysieke fitheid Maastricht UMC

Dr. B. Bongers in samenwerking met het UMC Groningen Prof. dr. Klaase

Beschikbaar gesteld door NFtK 30.000 euro

Conditie bij kanker is zeer belangrijk! Maar hoe word je fit?

Meerdere wetenschappelijke studies, waarbij kwetsbare patiënten voorafgaand aan een grote buikoperatie een trainingsprogramma doorliepen om de conditie te verbeteren, tonen aan dat deze mensen na slechts 2-4 weken training al een indrukwekkende verbetering in de conditie zien. Ondanks deze veelbelovende resultaten is het nog onduidelijk waardoor deze snelle verbetering in conditie kan optreden en er zijn ook patiënten die weinig tot geen verbetering behalen door conditietraining.

Fiets in de MRI-Scanner?

Om inzicht te krijgen is door UMC Groningen gestart met een nieuwe studie waarbij patiënten, voorafgaand en na een trainingsprogramma, korte inspanningstesten in een MRI-scanner uitvoeren. Met deze testen wordt gekeken hoe de beenspieren en de hartspier reageren op inspanning.

Hoe gaat dit in zijn werk?

Om naar spieren in een mensenlichaam te kijken kun je iemand op een hometrainer

zetten en de persoon, nadat deze actief is geweest, snel liggend laten plaatsnemen in een MRI. Op die manier kunnen de beenspieren of de hartspier in kaart gebracht worden. Het nadeel hiervan is dat er wat tijd overheen gaat voordat iemand van de fiets is afgestapt en de MRI-scanner is opgestart. In die tijd is er al weer veel in het lijf aangepast en is het lichaam deels alweer in rusttoestand. In UMC Groningen hebben ze daar nu een unieke oplossing voor: fietsen in een MRI.

Maar hoe kun je fietsen in een smalle MRI buis?

Onderzoekers hebben, samen met een producent van trainings- en meetapparatuur een fiets ontwikkeld die op de rails van de MRI past. Al liggend in de MRI kan de patiënt daardoor fietsbewegingen maken, waarbij de spieren gemeten worden en de MRI ook tal van andere metingen kan doen. Het is uniek in Nederland en in de hele wereld is er slechts een klein aantal plekken waar dit kan.

En wat kan men dan vaststellen?

Onderzoekers die zich bezighouden met het zo fit mogelijk maken van mensen met kanker, willen hiermee beter begrijpen waarom sommige mensen heel snel en anderen juist veel moeilijker fit te krijgen zijn. Met die resultaten kan een trainingsprogramma nog beter afgestemd worden op de patiënten.

Prehabilitatie bij darmkanker MMC Veldhoven Dr. G. Slooter

Beschikbaar gesteld door NFtK 3.000 euro

*Van links naar rechts: Chirurg
Gerrit Slooter, initiatiefnemer
Lieke Groenen, Lon Claasen
van het NFtK, arts-onderzoeker
David ten Cate*

Lieke's loop 2022

Op 8 januari 2022 organiseerde de 18-jarige Lieke Groenen, studente aan de opleiding Summa Sport en Bewegen in Eindhoven een nieuwjaarswandeling. Lieke haalde met haar actie maar liefst 1.300 euro op. Het Nationaal Fonds tegen Kanker (NFtK) vulde het bedrag aan met haar 'Samen Sterker donatieverdubbelaar' tot 3.000 euro. Het bedrag wordt door Máxima MC (MMC) ingezet voor prehabilitatie, een programma om patiënten met kanker voorafgaand aan hun operatie zo fit mogelijk te krijgen én te houden.

Eerder was al gebleken dat het fitter maken voor de operatie van darmkanker zeer succesvol was. Mensen met kanker kunnen ZELF bijdragen aan het succes van hun behandeling. Daarmee krijgen patiënten ook weer regie over de behandeling. Het bleek mogelijk om binnen 4 weken de conditie te verbeteren. Dit zorgde er voor dat er in plaats van 40% nu 86% van alle patiënten een maand na de operatie beter hersteld waren.

Fitheid na een operatie Maastricht UMC Dr. Bemelmans

Beschikbaar gesteld door NFtK 3.000 euro

Met zijn fitness-acties haalt Zumba instructeur Harrie Dekkers geld op voor onderzoek naar de waarde van voeding, beweging en welzijn in de behandeling van kanker.

Een recente actie bracht 1500 Euro op. Het Nationaal Fonds tegen Kanker (NFtK) heeft dat bedrag verdubbeld. Dekkers overhandigde vrijdag 29 april jl., de 3000 Euro aan de HPB chirurgen Marc Bemelmans en Stefan Bouwense. De cheque werd dankbaar aanvaard en zal een nuttige bestemming krijgen. Bouwense: "Samen met Harrie Dekkers hebben we besloten dat wij het bedrag besteden aan het onderzoek in de behandeling van patiënten zoals hij. Dit bedrag is een welkome aanvulling op het onderzoeksbudget".

Proefschriften

• Dr. Wouter A. C. van Amsterdam. *From survival prediction to treatment decision in lungcancer*

Van het voorspellen van overleving naar behandelbeslissingen in longkanker

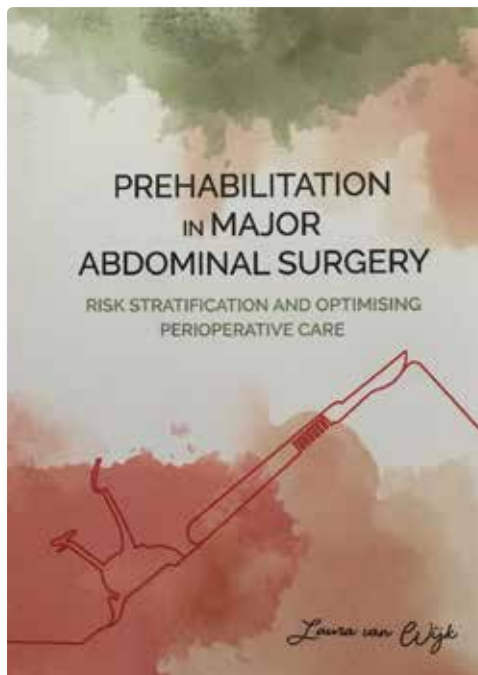
Jaarlijks krijgen in Nederland meer dan 14000 mensen een diagnose longkanker en voor de meesten betekent dit dat ze er binnen enkele jaren aan zullen overlijden. Toch zijn er belangrijke verschillen tussen patiënten met longkanker, zowel in behandel mogelijkheden als in overleving. Dit proefschrift stelt twee vragen centraal die cruciaal zijn na het stellen van de diagnose longkanker: wat is de prognose van deze patiënt en wat is de beste behandeling?

In het eerste deel van dit proefschrift worden twee studies gepresenteerd over het voorspellen van overleving voor een individuele longkankerpatiënt. Eerst worden karakteristieken van de longtumor op medische beeldvorming onderzocht, daarna wordt aandacht gegeven aan karakteristieken van de patiënt die zichtbaar zijn op medische beeldvorming, zoals de aanwezige hoeveelheid spierweefsel en hoe dit samenhangt met overleving.

Het tweede deel van dit proefschrift is gewijd aan het schatten van het individuele behandel effect. Grote groepen longkankerpatiënten krijgen, afhankelijk van het ziektestadium, dezelfde behandelingen voorgeschreven. Omdat echter geen patiënt en geen tumor gelijk zijn zal een bepaalde behandeling voor de ene patiënt goed werken en langdurige genezing brengen, terwijl dezelfde behandeling voor een andere patiënt alleen maar bijwerkingen oplevert. Door ervaringen van historische patiënten met verschillende behandelingen te analyseren met geavanceerde statistische methodes en kunstmatige intelligentie is het mogelijk om voor toekomstige patiënten een meer op het individu toegespitst behandeladvies te geven. Van cruciaal belang hierbij is om het causale effect van de behandeling te ontwarren van overige verschillen tussen patiënten die verschillende behandelingen hebben gehad.

- **Dr. Laura van Wijk. Prehabilitation in major abdominal surgery.**
Risk stratification and optimising perioperative care.

Prehabilitatie: het fitter maken van patiënten voor buikoperaties.

De afgelopen decennia is de aandacht voor prehabilitatie enorm toegenomen met als doel postoperatieve uitkomsten te verbeteren. Er zijn verschillende methoden en mogelijkheden voor prehabilitatie onderzocht. Steeds meer aanwijzingen leiden tot de gedachte dat prehabilitatie de meeste winst oplevert bij hoog-risico (oudere en kwetsbare) patiënten. Dat benadrukt het belang van een adequate risicostratificatie. Om de postoperatieve uitkomst te verbeteren, is het naast preoperatieve optimalisatie ook van belang om de postoperatieve zorg te optimaliseren.

Projecten

In 2022 hebben wij een aantal projecten voorgesteld aan u. Hier werd zeer enthousiast op gereageerd. Dankzij de gulde giften is het mogelijk de volgende projecten ook financieel in de steigers te zetten.

Stichting Move to improve
Boksen tegen kanker Beschikbaar gesteld 500 euro

Sportieve verwenmiddag 'Boksen tegen kanker' groot succes

Belactie voor het Vicki Brown inloophuis
Beschikbaar gesteld 5.000 euro

Hier mee werd een lock up actie vormgegeven om steun te vinden voor het Centrum voor leven met en na kanker in Den Bosch.

Stichting RCVRY Run
Beschikbaar gesteld 6.000 euro

De stichting RCVRY run zet zich in om vrouwen met borstkanker in beweging te brengen. Dat sporten en in beweging blijven effectief zijn om bijwerkingen van de behandelingen tegen te gaan is al jaren duidelijk. Het is echter lastig om

te gaan sporten als je moe bent en geen energie hebt en eigenlijk ook niet weet wat je precies mag en kan doen. Door middel van landelijke loopgroepen voor vrouwen met borstkanker maken wij de drempel om te gaan sporten laag. Samen met lotgenoten werken aan conditie en kracht helpt om fysiek en mentaal fitter te blijven.

Vijf jaar geleden is RCVRY RUN lokaal begonnen in Nijmegen en in 2022 is RCVRY RUN verder gegaan als stichting, zodat we onze missie landelijk kunnen uitdragen. We willen net als het NFtK de boodschap dat bewegen bij kanker fysiek en mentaal zo belangrijk is met zoveel mogelijk mensen met kanker delen.

Samen Sterker Inloophuizen

Het Nationaal Fonds tegen Kanker (NFtK) zet zich in voor een Langer Beter Leven van mensen met kanker. Dat doen wij door een bijdrage te leveren aan zorg waarbij er na de diagnose ook aandacht is voor voeding, bewegen en welzijn als onderdeel van de behandeling. Onder welzijn verstaan wij met name psychosociale hulp gericht op het geestelijke en lichamelijk welbevinden. De hulp zoals die door inloophuizen wordt aangeboden. Graag dragen wij bij aan patiëntgerichte projecten waar aandacht is voor deze onderwerpen. Om dat te stimuleren hebben wij de actie Samen Sterker in het leven geroepen en hen structureel financieel ondersteunen.

Met onze actie Samen Sterker geven wij sponsoracties georganiseerd door mensen of clubs graag een steuntje in de rug. Je kunt zelf een actie of evenement organiseren. Denk hierbij aan een open dag, een braderie, een sponsorloop of iets totaal anders. Iedere bijdrage helpt en het Nationaal Fonds tegen Kanker •

Inloophuis Adamas Nieuw Vennep

Opbrengst met actie Samen Sterker bedroeg €26.024.

Brugklassers Fioretti zetten zich in voor Adamas, centrum voor leven met en na kanker uit Nieuw Vennep.

Op vrijdag 7 oktober gaan de brugklasleerlingen van het Fioretti College in Lisse en Hillegom zich tijdens de jaarlijkse Franciscusdag door middel van sport en spel inzetten voor Adamas. Adamas – centrum voor leven met en na kanker - ondersteunt mensen en hun naasten die met kanker worden geconfronteerd op allerlei vlakken en met allerlei activiteiten. De brugklasleerlingen worden in groepen ingedeeld en in deze groepen gaan ze met elkaar de strijd aan voor de meeste stickers, iedere sticker staat voor een bepaald gesponsord bedrag dus hoe meer stickers, hoe meer geld voor Adamas. Na afloop van de dag gaan de mentoren aan de slag met het tellen van het opgehaalde geld. Hopelijk met een mooi

eindbedrag als resultaat. Als dank voor hun inzet is er voor de leerlingen in de avond een speciaal feest voor alle brugklasleerlingen van het Fioretti College.

Inloophuis M.O.H. Huis aan het water

Opbrengst met de SamenSterker bedroeg €25.491.

Op donderdag 16 juni 2023 gaan we een wereldrecord verbreken, en wel met de langste en grootste stormbaan ter wereld. Het Guinness Book of records komt zelfs, om het record officieel in te meten. Nooit eerder was het mogelijk om over een opblaasbare stormbaan van zulke lengtes te klimmen, klauteren, springen, vallen en weer opstaan. Wij hebben de stormbaan volledig aangepast tot het spectaculairste evenement ooit, en jij kan meedoen! Samen met zoveel mogelijk scholen de langste en grootste stormbaan op om in het Guinness Book of records een nieuw record te vestigen én tegelijkertijd zoveel mogelijk geld op halen voor Stichting Huis aan het Water.

Inloophuis Leven met kanker Woerden
Opbrengst met actie Samen Sterker bedroeg € 36.500.

Inloophuis Mariken Nijmegen
Opbrengst met actie Samen Sterker bedroeg € 894.

MARIKENHUIS

Kanker ... vaak veraf, soms zo dichtbij! Dan is er het Marikenhuis, een ontmoetingsplek voor iedereen die is geraakt door kanker. Een plek om thuis te komen, een verhaal te delen en een luisterend oor te vinden: veilig, vertrouwd, praktisch en dichtbij! Dat geldt niet alleen voor volwassenen, maar juist ook voor kinderen en jongvolwassenen die óf zelf kanker hebben óf in hun naaste omgeving geraakt zijn door kanker. Ook deze doelgroep wil het Marikenhuis psychosociale ondersteuning bieden. Helaas werd de actie voortijdig afgeblazen.

Inloophuis Vicki Brown Den Bosch
Opbrengst met actie Samen Sterker bedroeg € 23.058.

Inloophuis stichting Wij allemaal Purmerend
Opbrengst met actie Samen Sterker bedroeg € 16.304.

Op zaterdag 10 juni 2023 organiseerde het inloophuis Wij-Allemaal te Purmerend alweer de 6e editie van de Kitty's Walk & Talk. Je kon kiezen uit een afstand van 3 of 6 kilometer. De opbrengst gaat volledig naar Stichting Wij Allemaal, het inloophuis voor (ex) kankerpatiënten.

Initiatiefneemster van deze loop was Kitty Boel - Dix, na zes jaar zelf geconfronteerd te zijn met kanker is ze in december 2020 op 65-jarige

leeftijd helaas overleden. Wij Allemaal betekende veel voor haar en met deze tocht wilde ze wat teruggeven geeft hoofd coördinator Wendy Kok aan. Kitty zei altijd: "De geweldige gesprekken gedurende de tocht, de saamhorigheid, de steun, reacties en bijdrages van zoveel diverse mensen en bedrijven tijdens alle edities waren overweldigend en hartverwarmend. Ik ben enorm trots dat het echt is gelukt om er een jaarlijks terugkerend evenement van te maken" In samenwerking met haar broer Frits Dix, vriendin Chantal Estourgie en alle fantastische vrijwilligers van Wij Allemaal gaan we van deze editie dan ook wederom weer een geweldige wandeltocht en dag maken. Kitty zou niets liever en anders willen.

Inloophuis Roseline Roosendaal

Opbrengst met actie Samen Sterker bedroeg € 14.268.

Kanker heeft grote invloed op het dagelijks leven. Op emotioneel, maar ook op praktisch vlak, met betrekking tot werk, studie of sociale contacten. Het is van belang dat patiënten, naasten en nabestaanden over hun problemen kunnen praten en adequate hulp krijgen als ze dat wensen. De Rose-Linde biedt deze zorg, zodat deze groep mensen optimale kwaliteit van leven ervaart en kan blijven meedoen.

Inloophuis Toon Hermans Huis Heerlen

Opbrengst met actie Samen Sterker bedroeg € 31.584.

Armand op de fiets naar de Noordkaap voor Toon Hermans Huis Parkstad.

Ik hou van fietsen, van het gevoel van rust en vrijheid dat het me geeft. Elke dag fiets ik naar mijn werk. En samen met de ritten in mijn vrije tijd zit ik gemiddeld zo'n 8 uur per week op de fiets zit. In datzelfde tijdsbestek waarin ik mij vooruittrap, komt het leven van zo'n 104 andere mensen, ergens in Nederland stil te staan. Ieder uur krijgen namelijk 13 mensen de diagnose kanker. Kun je je de dat voorstellen?

Kanker zet je wereld op zijn kop. Niet alleen als je zelf ziek bent, maar ook als iemand om wie je geeft ziek is of aan kanker is overleden. In het ziekenhuis doen ze er alles aan om je te genezen, maar waar kun je terecht met je angst, verwarring en onzekerheid? Gelukkig kun je dan naar Toon Hermans Huis Parkstad, een centrum voor leven met en na kanker. Hier staat de deur altijd open, begrijpen we je en kun je jouw verhaal en emoties delen. Zo houd je de moed om het allemaal vol te houden en te verwerken.

De coronacrisis heeft ook Toon Hermans Huis Parkstad economisch hard geraakt. Onze stichting is volledig afhankelijk van donateurs, sponsors en opbrengsten vanuit bijzondere activiteiten. Door alle maatregelen zijn deze inkomsten in 2021 behoorlijk onder druk komen te staan. Eerlijk gezegd hebben we het jaar afgesloten met een flink tekort, dat niet met overheidssteun wordt aangevuld. Omdat het voortbestaan van Toon Hermans Huis Parkstad van groot belang is, heb ik besloten het heft in eigen hand te nemen en samen met NFK deze actie opgezet: ik ga op (bene)fietsexpeditie.

Inloophuis 't Praethuys te Alkmaar Opbrengst met actie Samen Sterker bedroeg € 21.715.

Geld ophalen voor 't Praethuys, centrum voor leven met en na kanker. Dit huis wil drempelloos steun, aandacht en geborgenheid bieden aan mensen die geconfronteerd worden met kanker bij zichzelf of bij hun naasten. Onze gasten worden aangesproken op hun eigen weerbaarheid. Iedereen in de ruime omtrek van Alkmaar is welkom. Zij worden ondersteund door een team van deskundige en betrokken vrijwilligers. Naast psychosociale ondersteuning en lotgenotencontacten zijn er ook tal van activiteiten te doen. De afgelopen twee jaar konden veel van onze fundraising evenementen niet doorgaan door corona. We misten daardoor een groot deel van onze broodnodige inkomsten. Door te kijken naar wat wel mogelijk is kwamen we op deze sportieve uitdaging. De Mont Ventoux op fietsen met een team! In samenwerking met het Nationaal Fonds tegen Kanker hebben we deze Samen Sterker actie opgezet. Doel is zoveel mogelijk geld op te halen voor 't Praethuys in Alkmaar. Met zijn tienden gaan we ervoor en fietsen we op 18 juni de Mont Ventoux op. Dankzij jullie steun kan onze deur openblijven!

Slotwoord

Nooit eerder hebben wij zoveel projecten weten mogelijk te maken dat was ook in 2022 alleen maar mogelijk dankzij onze donateurs en de vele partijen waar we mee samen mochten werken.

Wij blijven ons inzetten voor een Langer Beter Leven voor mensen met kanker en hun naasten. Dat kan alleen dankzij de steun die wij mogen ontvangen. Daarom hopen wij onze donateurs wederom in grote getalen te mogen begroeten in 2023. Wij zullen u verder informeren over de werkzaamheden die wij dank uw steun en bijdrage mogelijk kunnen maken.

Amsterdam, oktober 2023

Hier onder volgen de begroting, de jaarrekening en de verklaring van de accountant. Onder de jaarrekening moet de volgende tekst worden geplaatst (zie evt. ook de plaats en omschrijving jaarverslag 2021):

Ondertekening van de jaarrekening

Amsterdam, 15 maart 2024

Dhr. mr. Ch. H. van Dijk

Dhr. drs. J. G. M. van Ophem

Dhr. Drs. M. G. J. Smit

Mevr. drs. S. A. J. Pieterse

BEGROTE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

	Begroting
	2023
	€
BATEN	
Baten uit eigen fondsenverweving	850.000
Totaal baten	850.000
LASTEN	
Besteed aan doelstellingen	
Besteed aan doelstellingen	697.000
Werving baten	
Kosten eigen fondsenwerving	170.000
Beheer en administratie	65.000
Totaal lasten	932.000
Resultaat	-82.000

Kengetallen

	Begroting
• <i>Lasten beheer en administratie in % van Totaal lasten</i>	7,0%
• <i>Lasten besteed aan doelstellingen in % van Totaal lasten</i>	74,8%
• <i>Kosten eigen fondsenwerving in % van baten uit eigen fondsenwerving</i>	20,0%
• <i>Lasten besteed aan doelstellingen in % van Totaal baten</i>	82,0%

TOELICHTING OP BEGROTE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

	Begroting 2023
	€
Baten uit eigen fondsenwerving	
Donaties en giften	850.000
	<u>850.000</u>

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

	<u>Doelstelling</u>			<u>Werving baten</u>			
	<i>Voorlichting</i>	<i>Wetenschappelijke onderzoek</i>	<i>Hulpverlening</i>	<i>Eigen fondsenwerving</i>	<i>Beheer en administratie</i>	<i>Totaal begroting 2023</i>	<i>Totaal 2022</i>
	€	€	€	€	€	€	€
Subsidies en bijdragen	-	125.000	150.000			275.000	297.500
Publiciteit en communicatie	275.000			145.000		420.000	370.000
Personeelskosten	55.000	11.500	36.500	17.000	45.000	165.000	165.000
Huisvestingskosten	7.000	1.000	4.000	2.000	6.000	20.000	20.000
Kantoor- en algemene kosten	17.000	3.500	11.500	6.000	14.000	52.000	87.000
Rentebaten	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	354.000	141.000	202.000	170.000	65.000	932.000	939.500

De uitvoeringskosten worden toegerekend aan doelstellingen, fondsenwerving en beheer en administratie. Direct toerekenbare kosten worden direct toegerekend. Salariskosten worden per medewerker verdeeld op basis van verrichte werkzaamheden. Algemene kosten worden verdeeld op basis van personele bezetting.

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2022

ACTIVA	31 december 2022 €	31 december 2021 €
Vlottende activa		
Vorderingen	(1)	
Overige vorderingen en overlopende activa	45.566	72.183
Liquide middelen	(2)	
	1.373.422	1.325.950
	1.418.988	1.398.133

PASSIVA		<u>31 december 2022</u>	<u>31 december 2021</u>
		€	€
Reserves en fondsen	(3)		
Continuïteitsreserve		300.000	300.000
Overige reserves		<u>770.310</u>	<u>671.642</u>
		<i>1.070.310</i>	<i>1.061.642</i>
Langlopende schulden	(4)		
Subsidieverplichtingen		<i>117.308</i>	<i>136.389</i>
Kortlopende schulden	(5)		
Kortlopend deel van de subsidieverplichtingen		189.604	163.171
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		8.470	11.608
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen		15.880	9.584
Overige schulden en overlopende passiva		<u>17.416</u>	<u>15.739</u>
		<i>231.370</i>	<i>200.102</i>
		<u>1.418.988</u>	<u>1.398.133</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2022

		<u>2022</u>	<u>Begroot</u>	<u>2021</u>
		€	€	€
BATEN				
Baten uit eigen fondsenwerving		800.616		716.014
Baten uit loterij organisaties		179.454		164.797
Totaal baten	(6)	980.070	750.000	880.811
LASTEN				
Besteed aan doelstellingen	(7)			
Voorlichting		370.400		316.997
Wetenschappelijk onderzoek		163.077		84.647
Hulpverlening		258.739		261.956
		<u>792.216</u>	<u>705.745</u>	<u>663.600</u>
Werving baten				
Lasten eigen fondsenwerving		115.765	155.340	108.645
		<u>115.765</u>	<u>155.340</u>	<u>108.645</u>
Beheer en administratie		64.251	78.415	68.815
Totaal lasten		<u>972.232</u>	<u>939.500</u>	<u>841.060</u>
Vrijval niet gedeclareerde subsidies	(8)	-830	-	-31.500
Saldo		<u><u>8.668</u></u>	<u><u>-189.500</u></u>	<u><u>71.251</u></u>
Bestemming van het saldo				
Toevoeging /onttrekking aan overige reserves		8.668	-189.500	71.251
Onttrekking aan bestemmingsreserve		<u>8.668</u>	<u>-189.500</u>	<u>71.251</u>
<u><i>Kengetallen</i></u>		<u><i>2022</i></u>	<u><i>Begroot</i></u>	<u><i>2021</i></u>
• Lasten beheer en administratie in % van Totaal lasten		6,6 %	8,3%	8,2%
• Lasten besteed aan doelstellingen in % van Totaal lasten		81,5%	75,1%	78,9%
• Lasten eigen fondsenwerving in % van Totaal baten		11,8%	16,5%	12,3%
• Lasten besteed aan doelstellingen in % van Totaal baten		80,8%	71,5%	75,3%

KASSTROOMOVERZICHT 2022

(volgens de indirecte methode)

	2022		2021	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo	8.668		71.251	
Aanpassing voor subsidies	348.307		259.647	
Aanpassing voor afschrijvingen	-		-	
		356.975		330.898
Veranderingen in het werkkapitaal:				
Mutatie vorderingen	26.617		12.194	
Mutatie in kortlopende schulden (exclusief subsidieverplichtingen)	4.835		7.118	
		31.452		19.312
<i>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>				
Betaalde subsidies	-340.955		-430.194	
		-340.955		-430.194
Kasstroom uit operationele activiteiten				-79.984
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringsactiviteiten in materiële vaste activa	-		-	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-		-
Mutatie geldmiddelen		47.472		-79.984
Samenstelling geldmiddelen				
Liquide middelen 1 januari		1.325.950		1.405.934
Mutatie geldmiddelen		47.472		-79.984
Geldmiddelen per 31 december		1.373.422		1.325.950

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN WAARDEBEPALING

Algemeen

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders is vermeld. Voor zover posten niet afzonderlijk worden benoemd, vindt waardering plaats tegen nominale waarde.

Verslaggeving

De jaarrekening is opgesteld volgens de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving voor fondsenwervende instellingen (Richtlijn voor de Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen, RJ 650).

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorziening wordt bepaald op basis van individuele boordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien zij niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Continuïteitsreserve

Het bestuur van het Fonds heeft in het verleden besloten een continuïteitsreserve te vormen. De continuïteitsreserve is gevormd ter afdekking van korte termijn risico's en om zeker te stellen dat het Fonds ook in de toekomst aan haar operationele verplichtingen kan voldoen. Het bestuur heeft de omvang van deze reserve gesteld op een maximum van € 300.000. De continuïteitsreserve zal deze omvang houden, tenzij interne dan wel externe ontwikkelingen een aanpassing van dit bedrag noodzakelijk maken.

Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve is gevormd voor toekomstige bestedingen aan doelstellingen.

Overige reserves

De overige reserves zijn vrij besteedbaar aan de doelstellingen van het Fonds.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde. Na eerste verwerking worden deze schulden gewaardeerd tegen de bedragen waartegen zij moeten worden afgelost. Dit is gelijk aan de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking worden deze schulden gewaardeerd tegen de bedragen waartegen zij moeten worden afgelost. Dit is gelijk aan de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Baten

Baten uit eigen fondsenwerving worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn ontvangen. Baten uit nalatenschappen worden verantwoord in het jaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten

Kosten worden op basis van consistente toerekeningsgrondbeginselen en –methodiek toegerekend aan doelstellingen, fondsenwerving en beheer en administratie. Kosten van beheer en administratie zijn die kosten die het Fonds maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratievoering en niet worden toegerekend aan de doelstelling of de werving van baten.

Verstrekte subsidies worden verantwoord op het moment dat de subsidieverstrekking is goedgekeurd door het bestuur.

GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET KASTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2022

ACTIVA

Vlottende activa

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
1. Overige vorderingen en overlopende activa		
Nog te ontvangen donaties en giften	41.025	50.432
Waarborgsom	2.948	2.948
Vooruitbetaalde bedragen	1.593	13.803
Vooruitbetaalde onderzoeksronde fitheidsbevordering Jury	-	5.000
	<u>45.566</u>	<u>72.183</u>

Onder de opgenomen vorderingen bevinden zich geen posten met een looptijd van meer dan één jaar.

2. Liquide middelen

ING Bank N.V. (zakelijke rekening)	861	966.746
ING Bank N.V. (betaalrekening)	37.972	72.976
ING Bank N.V. (donatierekeningen)	234.590	86.228
ING Bank N.V. (spaarrekeningen)	1.100.000	200.000
	<u>1.373.422</u>	<u>1.325.950</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van Stichting Nationaal Fonds tegen Kanker.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2022

PASSIVA

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
3. Reserves en fondsen		
Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	300.000	300.000
Mutaties	-	-
Stand per 31 december	<u>300.000</u>	<u>300.000</u>
Overige reserves		
Stand per 1 januari	761.642	690.391
Bestemming van het saldo	8.668	71.250
Stand per 31 december	<u>770.310</u>	<u>761.642</u>
4. Langlopende schulden		
Subsidieverplichtingen		
EMBRACE	-	47.713
Onderzoek call Voeding bij kanker 2021 Jury	3.000	5.000
PA INTENS Umc Utrecht	5.000	5.000
Kom voorbereid poli Radboudumc Nijmegen	3.233	18.233
Fysieke training vooraf aan een laryngectomie umc Utrecht	39.943	39.943
Winnaar Voeding bij kanker If the guts work Amsterdam umc	5.000	5.000
E-health binnen prevalidatie Viecuri Venlo	-	4.700
Winnaar Bewegen bij kanker Fit4chemo Radboud umc	-	5.000
Gezondgewicht na kanker UMC Groningen	4.371	4.371
Ziektelastmeter voor darmkanker	35.000	35.000
Selectieve smaaksturing	35.500	60.500
Onderzoeksrunde fitheidsbevordering bij kanker 2021	60.000	60.000
FitMax MMC	-	5.000
Inloophuis de Eik Eindhoven	-	4.000
Fenotypering Winnaar 1 ^e pehad 2021	20.000	-
Fit bij kanker samen met innovatiefonds MMC	19.865	-
Prehab collectaal JBZiekenhuis	11.000	-
Bart Bongers	30.000	-
Onderzoek call Bewegen bij kanker 2022	30.000	-
Onderzoek call Bewegen bij kanker 2022 Jury	5.000	-
	<u>306.912</u>	<u>299.460</u>

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2022

Kortlopend deel van de subsidieverplichtingen (1 jaar)

EMBRACE	-	20.000
Onderzoeks call Voeding bij kanker 2021 Jury	3.000	5.000
Prehab collectaal JBZiekenhuis	9.000	-
PA INTENS umc Utrecht	5.000	5.000
Kom voorbereid poli Radboud umc Nijmegen	3.233	15.000
Fysieke training vooraf aan een laryngectomie umc Utrecht	10.000	10.000
Winnaar Voeding bij kanker If the guts work Amsterdam umc	5.000	5.000
Bart Bongers	10.000	-
E-health binnen prevalidatie Viecuri Venlo	-	4.700
Onderzoek call Bewegen bij kanker 2022	30.000	-
Onderzoek call Bewegen bij kanker Jury 2022	5.000	-
Winnaar Bewegen bij kanker Fit4chemo Radboud umc	-	5.000
Gezondgewicht na kanker UMC Groningen	4.371	4.371
Ziektelastmeter voor darmkanker	35.000	25.000
Selectieve smaaksturing	25.000	25.000
Onderzoeksrondte fitheidsbevordering bij kanker 2021	30.000	30.000
FitMax MMC	-	5.000
Inloophuis de Eik Eindhoven	-	4.000
Fenotypering Winnaar 1 ^e prehad 2021	15.000	-
<i>Totaal kortlopende deel van de subsidieverplichtingen</i>	<u>189.604</u>	<u>163.071</u>
Langlopend deel van de subsidieverplichtingen (2 tot 5 jaar)	<u>117.308</u>	<u>136.389</u>

5. Kortlopende schulden

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
Kortlopend deel van de subsidieverplichtingen		
Subsidieverplichtingen	<u>189.604</u>	<u>163.171</u>
	<u>189.604</u>	<u>163.171</u>
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
Crediteuren	<u>8.470</u>	<u>11.608</u>
	<u>8.470</u>	<u>11.608</u>
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	8.662	9.584
Te betalen pensioenpremie	<u>7.218</u>	<u>-</u>
	<u>15.880</u>	<u>9.584</u>
Overige schulden en overlopende passiva		
Reservering vakantiegeld	1.782	-
Accountants- en administratiekosten	15.634	14.000
Declaratie L.A. Claassen	-	877
Te betalen online marketing kosten	<u>-</u>	<u>862</u>
	<u>17.416</u>	<u>15.739</u>

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2022

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Huurverplichtingen onroerende zaken

Door de stichting zijn meerjarige financiële verplichtingen aangegaan tot en met 30 september 2025 ter zake van huur van bedrijfsruimte. De totale huurlast inclusief servicekosten bedroeg over 2022 € 15.474.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2022

	<u>2022</u>	<u>Begroot</u>	<u>2021</u>
6. Baten uit eigen fondsenwerving			
Baten particulieren			
Donaties en giften	654.592		716.014
Baten uit nalatenschappen	93.500		-
Baten uit geormerkte giften	52.524		-
	<u>800.616</u>		<u>716.014</u>
Baten Loterijorganisaties			
VriendenLoterij	<u>179.454</u>		<u>164.797</u>
Totaal baten	<u>980.070</u>	<u>750.000</u>	<u>880.811</u>

Analyse van de verschillen tussen de werkelijke cijfers en de begroting

- Gezien de aard van deze post laten de baten uit eigen fondsenwerving zich niet gemakkelijk begroten. In overeenstemming met de principes van voorzichtigheid wordt deze post daarom conservatief begroot. Dit verklaart het verschil tussen de werkelijke cijfers en de begroting.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2022

7. Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

	Doelstelling							
	<i>Voorlichting</i>	<i>Wetenschappelijk onderzoek</i>	<i>Hulpverlening</i>	<i>Eigen fondsenwerving</i>	<i>Beheer en administratie</i>	<i>Totaal 2022</i>	<i>Begroet 2022</i>	<i>Totaal 2021</i>
Subsidies en bijdragen (A)	-	146.800	207.338			354.138	297.500	286.147
Publiciteit en communicatie	292.442			91.349		383.791	370.000	316.208
<i>Direct marketing</i>	266.519			50.765		317.284	250.000	259.054
<i>Telemarketing</i>	-			-		-	-	13.270
<i>Fieldmarketing</i>	-					-	-	-
<i>Online marketing</i>	8.530					8.530	20.000	8.198
<i>Vriendenloterij</i>	16.500			38.500		55.000	100.000	35.000
<i>Beurskosten</i>	-			-		-	-	-
<i>Evenementen</i>	893			2.084		2.977	-	686
Personeelskosten (B)	60.661	12.665	39.996	18.998	49.995	182.315	165.000	177.311
Huisvestingskosten (C)	5.149	1.075	3.395	1.612	4.243	15.474	20.000	15.292
Kantoor- en algemene kosten (D)	12.152	2.537	8.013	3.806	10.016	36.524	87.000	46.098
Rentebaten (E)	-4	-	-3	-	-3	-10	-	4
Totaal	370.400	163.077	258.739	115.765	64.251	972.232	939.500	841.060

De uitvoeringskosten worden toegerekend aan doelstellingen, fondsenwerving en beheer en administratie. Direct toerekenbare kosten worden direct toegerekend. Salariskosten worden per medewerker verdeeld op basis van verrichte werkzaamheden. Algemene kosten worden verdeeld op basis van personele bezetting.

Analyse van de verschillen tussen de werkelijke cijfers en de begroting

- Helaas was er in 2022 minder ruimte om te besteden bij de VriendenLoterij. Gelukkig was het in te zetten bedrag wel verhoogd ten opzichte van de situatie in 2021. Aanpassingen aan de website en de effectiviteit van online campagnes blijft onzeker. Die optelsom heeft ons doen besluiten om meer in te zetten op Direct Marketing, een voor ons zeer vertrouwde manier van werven. Daarmee is het gelukt om bijna 20% meer uit te kunnen geven aan de doelstelling in de vorm van subsidies en bijdragen. Verschillen in Kantoor- en algemene kosten hangen met name samen met de reservering voor de vervanging van het CRM systeem. Deze noodzakelijke actie is uitgesteld naar 2023.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2022

	2022	Begroot	2021
	€	€	€
*Subsidies en bijdragen (A)			
Subsidies ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek			
Prehab Slooter samen met Lieke uit Hapert	3.000		-
Fitheid UMCM plus Bemelmans Harrie Dekkers	3.000		-
Fenotypering Winnaar 1e prehad 2021	30.000		-
Fit bij kanker samen met innovatiefonds MMC	20.000		-
Prehab colorectaal JBZiekenhuis (Emiel Verdaasdonk) & St. Vrienden JBZ	20.000		-
Bart Bongers	30.000		-
Onderzoeks call Bewegen bij kanker 2022	30.000		-
Onderzoeks call Bewegen bij kanker 2022 jury	5.000		-
ZGT maagdarmkanker video	-		5.000
Aanschaf Fit4Life boeken	-		7.500
Onderzoeks call Voeding bij kanker Jury 2021	-		1.603
Onderzoeksrunde fitheidsbevordering bij kanker	-		30.000
Onderzoeksrunde fitheidsbevordering bij kanker jury	5.000		5.000
Onderzoeks call Voeding bij kanker 2021	-		30.000
Overige subsidies en bijdragen < € 1.000	800		1.700
	<u>146.800</u>	<u>97.500</u>	<u>80.803</u>

Subsidies ten behoeve van hulpverlening

St. Move to improve	500		-
Belmarathon Vicki Brown	5.000		-
Stichting RCVRY Run	6.000		-
Inloophuis Adamas Nieuw Vennep	26.024		-
Inloophuis Leven met kanker Woerden	36.500		-
Inloophuis M.O.H. Huis aan het water te Katwoude	25.491		-
Inloophuis Marikenhuis Nijmegen	894		-
Inloophuis Vicki Brown Den Bosch	23.058		-
Inloophuis St. Wij allemaal Purmerend	16.304		-
Inloophuis Rosalinde Roosendaal	14.268		-
Inloophuis THH Heerlen	31.584		-
Inloophuis Alkmaar 't Preathuys	21.715		-
Inloophuis Toon Hermans Huis Amersfoort	-		26.041
Inloophuis Leven met kanker Woerden	-		38.867
Inloophuis M.O.H. Huis aan het water te Katwoude	-		24.281
Inloophuis Marikenhuis Nijmegen	-		20.000
Inloophuis Vicky Brown Den Bosch	-		21.702
Inloophuis St. Wij allemaal Purmerend	-		21.213
Inloophuis de Skulp Friesland	-		20.000
Inloophuis Rosalinde Roosendaal	-		19.240
Inloophuis Samenhuizen Alphen ad Rijn	-		10.000
Inloophuis De Eik Eindhoven	-		4.000
	<u>207.338</u>	<u>200.000</u>	<u>205.344</u>

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2022

Personeelskosten (B)

	2022	Begroot	2021
	€	€	€
Lonen en salarissen	139.783		135.233
Sociale lasten en verzekeringen	23.324		23.862
Pensioenlasten	15.188		14.361
Overige personeelskosten	4.019		3.856
	<u>182.314</u>	<u>165.000</u>	<u>177.312</u>

Analyse van de verschillen tussen de werkelijke cijfers en de begroting

- De personeelskosten zijn hoger dan begroot door de aanpassingen van de salarissen op basis van de cao Welzijn en Maatschappelijke dienstverlening.

Bezoldiging van bestuurders en directie

Bezoldiging bestuurders

De bestuurders ontvangen enkel een vaste onkostenvergoeding voor gemaakte kosten. Voor 2022 bedroeg de onkostenvergoeding in totaal € 2.400 (2021: € 4.139). Het bestuur bestaat uit zes personen (inclusief de directeur). Hiermee wordt voldaan aan de statutaire ondergrens van 5 bestuursleden.

Bezoldiging directeur

Het bruto jaarsalaris van de directeur is in overeenstemming met de cao Welzijn en Maatschappelijke dienstverlening. Er is een dienstverband overeengekomen van 40 uren per week in plaats van 36 uren. Dit betekent dat het parttimepercentage van de directeur 111,11% bedraagt.

De bezoldiging van de directeur is als volgt opgebouwd:

	2022	2021
	€	€
Reguliere maandelijkse beloning (bruto maandsalaris)	95.356	92.842
Aanvullende reguliere beloning (individueel keuzebudget)	17.912	17.478
<i>Subtotaal reguliere beloning</i>	<i>113.268</i>	<i>110.320</i>
Beloning betaalbaar op termijn (pensioenverzekering)	12.991	12.284
	<u>126.259</u>	<u>122.604</u>

De reguliere maandelijkse beloning betreft het conform de voornoemde cao overeengekomen bruto maandsalaris. De aanvullende reguliere beloning is het toegekende individueel keuzebudget (IKB). Vanaf 2016 vervangt dit budget de vakantietoeslag, eindejaarsuitkering en waarde van bovenwettelijk verlof. Het individueel keuzebudget bedraagt ruim 18% van het jaarsalaris.

Daarnaast ontving de directeur een beloning betaalbaar op termijn van € 12.991 (2021: € 12.284). Dit betreft de bijdrage aan de betaalde premie uit hoofde van de pensioenverzekering welke is ondergebracht bij het pensioenfonds Zorg & Welzijn. De premie welke de stichting bijdraagt aan de pensioenverzekering van de directeur is 12,9% van de pensioengrondslag. Dit is overeenkomstig de cao.

In totaal heeft de directeur voor 2022 een bezoldiging ontvangen van € 126.259 (2021: € 122.604). De directeur heeft gedurende het jaar geen andere bezoldiging ontvangen.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2022

Personeelsleden

Bij de Stichting waren in 2022 gemiddeld 1,7 personeelsleden (fte's) werkzaam (2021: 1,7) bij de stichting.

	2022	Begroot	2021
	€	€	€
Huisvestingskosten (C)			
Huur (inclusief servicekosten)	15.474		15.292
	<u>15.474</u>	<u>20.000</u>	<u>15.292</u>

	2022	Begroot	2021
	€	€	€
Kantoor- en algemene kosten (D)			
Kantoorbenodigdheden	690		529
Telefoonkosten	79		-
Automatiseringskosten	1.203		4.699
Websitekosten	726		-
Porti	410		505
Contributies en abonnementen	1.796		1.004
Onkostenvergoeding bestuur	1.538		5.802
Accountant- en administratiekosten	15.400		16.230
Juridische kosten	36		548
Verzekeringen	1.349		904
Bankkosten	13.297		15.877
	<u>36.524</u>	<u>87.000</u>	<u>46.098</u>

Analyse van de verschillen tussen de werkelijke cijfers en de begroting

- Het verschil tussen de begroting en de realisatie is ontstaan door de reservering voor de vervanging van het CRM systeem. Deze noodzakelijke actie is uitgesteld naar het jaar 2023.

	2022	Begroot	2021
	€	€	€
Rentebaten en lasten (E)			
Bankrente	-10	-	4
	<u>-10</u>	<u>-</u>	<u>4</u>

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2022

	<u>2022</u>	<u>Begroot</u>	<u>2021</u>
8. Vrijval niet gedeclareerde subsidies			
Vrijval Fit4Chemo	830		-
De Kraanvogel inloophuis A'dam	-		1.500
Jury Voeding bij Kanker	-		30.000
	<u>830</u>	<u>-</u>	<u>31.500</u>

Analyse van de vrijval niet gedeclareerde subsidies.

- Binnen de studie Fit4Chemo hebben de onderzoekers binnen budget de studie kunnen uitvoeren.

Ondertekening van de jaarrekening

Amsterdam, 15 maart 2024

Dhr. mr. Ch. H. van Dijk
Dhr. drs. J. G. M. van Ophem
Dhr. Drs. M. G. J. Smit
Mevr. drs. S. A. J. Pieterse

OVERIGE GEGEVENS

Bestemming van het saldo

Het bestuur is voornemens om van het saldo over 2022 zijnde positief € 8.668 toe te voegen aan de overige reserves. Vooruitlopend op het formele bestuursbesluit hiertoe is dit voorstel reeds in de jaarrekening verwerkt.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina's.

Rotterdam B.V.

Accountants en Belastingadviseurs
Zwolseweg 27
2994 LB Barendrecht
Telefoon 010-242 42 42
Website www.arep.nl
E-mail rotterdam@arep.nl

ABN AMRO 49 88 55 295
Iban nr. NL36 ABNA 0498855295
Swiftcode ABN ANL 2A
BTW NL 8124 99 128 B 01
KvK Utrecht 30191620

Aan het bestuur en directeur van
Stichting Nationaal Fonds tegen Kanker
W.G. Plein 187
1054 SC AMSTERDAM

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Nationaal Fonds tegen Kanker te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Nationaal Fonds tegen Kanker per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met Richtlijn Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ650).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Nationaal Fonds tegen Kanker zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ650) vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Richtlijn Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ650) en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ650).

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ650). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

1. het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
2. het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
3. het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
4. het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
5. het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
6. het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Barendrecht, 2 april 2024

AREP Rotterdam B.V.

w.g.

w.g.

Drs. G. van de Werken RA

E.C. Lem AA

RAV2024-01